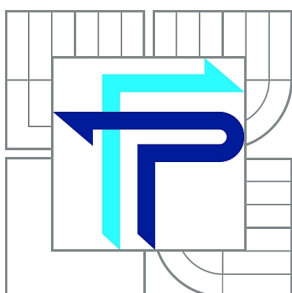

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE

THE PROPOSALS FOR IMPROVEMENT OF THE MUNICIPALITY MANAGEMENT

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

JANA REJCHRTOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. EVA LAJTKEPOVÁ, Ph.D.

BRNO 2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Rejchrtová Jana

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Návrhy na zlepšení hospodaření obce

v anglickém jazyce:

The Proposals for Improvement of the Municipality Management

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

ČERVENKA, M. Soustava veřejných rozpočtů. 1. vyd. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978-80-87212-11-0.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PRŮCHA, P. Správní právo. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978-80-7239-207-0. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2009/2010.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA

V Brně, dne 01.06.2010

Abstrakt

Předložená bakalářská práce se především zabývá analýzou plnění rozpočtu obce Božanov, která slouží jako podklad pro návrhy vedoucí ke zlepšení hospodaření obce. První část práce obsahuje teoretická východiska pro pochopení fungování obce, druhá část zahrnuje stručné seznámení s obcí, analýzu plnění rozpočtu obce ve vybraném období let 2006 - 2009 a následné zhodnocení jejího hospodaření. Poslední částí jsou jednotlivé návrhy a kalkulace jejich přínosu pro obec s ohledem na zatížení výdajové stránky obecního rozpočtu.

Abstract

This bachelor thesis mainly deals with the analysis of implementation of budget of the municipality Božanov, this analysis can be used as the source for proposals for improvement of the financial management of municipalities. The first part includes the theoretical thesis for understanding the functioning of the municipality, the second part includes a brief introduction to the community, the analysis of implementation of the budget during the selected period 2006 - 2009 and also the evaluation of this implementation. The last part of the work are some individual proposals and calculatings of their effects to the community with regard to the burden on the expenditure side of the municipal budget.

Klíčová slova

Samospráva, rozpočet, obec, příjmy a výdaje, hospodaření obce

Keywords

Self-government, budget, municipality, receipts and expenditures, financial management of municipality

Bibliografická citace

REJCHRTOVÁ, J. *Návrhy na zlepšení hospodaření obce*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2010. 70 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce na téma: „Návrhy na zlepšení hospodaření obce" je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 6. 6. 2010

.....

Podpis

Poděkování

Poděkování patří mé vedoucí bakalářské práce paní Ing. Evě Lajtkepové, Ph.D. za odborné vedení a hodnotné připomínky v průběhu zpracování předložené bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala za ochotu spolupracovat, konzultace a poskytnutí potřebných materiálů starostovi obce Božanov.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
1.1 VÝVOJ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY OD ROKU 1990.....	10
1.2 SOUČASNÉ POSTAVENÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	11
1.2.1 Právní vymezení pojmu obce.....	11
1.2.2 Působnost obce	13
1.2.3 Orgány obce.....	17
1.3 CHARAKTERISTIKA ROZPOČTU ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY.....	20
1.3.1 Historie rozpočtů územních samospráv po roce 1918.....	20
1.3.2 Rozpočet územních samospráv v České republice v současnosti.....	21
2 ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBCE BOŽANOV.....	24
2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE BOŽANOV	24
2.2 SWOT ANALÝZA OBCE BOŽANOV	29
2.3 ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY A VÝDAJE OBCE BOŽANOV	30
2.3.1 Porovnání vývoje skutečných příjmů a výdajů ve sledovaném období	31
2.4 PŘÍJMOVÁ ČÁST ROZPOČTU OBCE VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ.....	33
2.4.1 Celkové příjmy	34
2.4.2 Druhá struktura příjmů obce ve sledovaném období	35
2.5 VÝDAJOVÁ ČÁST ROZPOČTU OBCE VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ	43
2.5.1 Celkové výdaje	43
2.5.2 Druhá struktura výdajů obce ve sledovaném období	44
2.6 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	49
3 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	53
3.1 ROZŠÍŘENÍ VODOVODNÍ SÍTĚ O PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY A ZVÝŠENÍ CENY VODNÉHO.....	53
3.2 ZVÝŠENÍ MÍSTNÍHO KOEFICIENTU DANĚ Z NEMOVITOSTI	58
3.3 ZVÝŠENÍ PŘÍJMŮ Z PRONÁJMU OBECNÍCH NEMOVITOSTÍ A JEJICH ČÁSTÍ	60
3.4 SHRNUTÍ PŘEDLOŽENÝCH NÁVRHŮ NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	63
ZÁVĚR.....	64
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	66
SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT	69

ÚVOD

Institut obce jako samosprávného územního celku je základním kamenem a jednotkou naší společnosti. V každé době lidské historie bylo zřejmé a potřebné, aby jednotlivé zeměpisně vzdálené oblasti (obce, kraje a podobně) jednoho útvaru – státu, mohly být do jisté míry autonomní a především aby mohly sami hospodařit a rozvíjet tak tuto jednotku prostřednictvím zvolených či jiným způsobem dosažených zástupců.

V dnešním kontextu jsou tyto potřeby zajištěny v rámci samostatné působnosti veřejnoprávních korporací. Základním předpokladem rozvoje každé obce jsou a vždy budou finance, v tomto smyslu zejména veřejné peníze. Pro obec je důležité dokázat peněžní prostředky nejenom správně utratit nebo získat, ale zejména s nimi umět hospodařit v dlouhodobém horizontu. Právě ten je pro hospodaření obce velmi specifickou záležitostí, neboť existence obce se nepočítá v řádech desetiletí nýbrž staletí. I s ohledem na toto specifikum je pro obec důležité zachování trvale udržitelného rozvoje s důrazem na případné dlouhodobé investice či projekty s nízkou mírou rizika.

Předložená bakalářská práce vychází především ze spolupráce s vybranou obcí. Konkrétní otázky týkající se hospodaření obce byly konzultovány přímo s vedením obce tak, aby bylo možné skloubit teoretické poznatky a různé přístupy spolu s častými praktickými problémy týkající se financování a fungování obce.

Cílem práce je analýza obce a návrh takových řešení, které povedou ke zvýšení hospodárnosti obce. Tato opatření se snaží objevit pro obec nové možnosti práce s finančními prostředky, včetně nalezení jejich nových nevyužitých potenciálních zdrojů.

Předložená bakalářská práce je rozdělena do tří částí. V první části jsou řešena teoretická východiska pro porozumění fungování obce, jak z hlediska její historie, tak z hlediska současné legislativní úpravy. Další úsek práce je část analytická, ta obsahuje nejprve stručné seznámení s vybranou obcí a dále zhodnocení jejího hospodaření na základě analýzy příjmové a výdajové části rozpočtu obce ve zvoleném období let 2006 - 2009. Období bylo zvoleno tak, aby mělo dostatečnou vypovídající schopnost a nebylo příliš komplikované formulovat závěry nejen za jednotlivé roky, ale také souhrnně za celé období. Podklady pro zpracování této části byly především finanční výkazy pro

hodnocení plnění rozpočtu samosprávných celků a dobrovolných svazků. Závěr analytické části patří souhrnnému zhodnocení hospodaření obce prostřednictvím vybraných ukazatelů - ukazatele dluhové služby, zadluženosti na jednoho obyvatele a celkové likvidity. V třetí části, tedy poslední a stěžejní, jsou uvedeny konkrétní návrhy na zlepšení hospodaření obce. Jednotlivé návrhy vycházejí z analýzy situace obce ve sledovaném období. Všechny uvedené návrhy byly formulovány tak, aby jejich přijetí obec nezatížilo po výdajové stránce a zároveň tak, aby byly plně v souladu s myšlenkou trvale udržitelného rozvoje.

Kladením důrazu na trvale udržitelný rozvoj předložená práce naráží na současnou finanční situaci, která vede k stále častějšímu opatření vlády v rámci financování obcí. Dá se totiž očekávat, že připravované změny se negativně projeví na příjmové i výdajové stránce obce. To dle mého názoru může snadno vyvolat situaci, která může vést k mnohem větší míře zadlužení obce a tím i k neefektivnosti jejího řízení. Proto je velmi důležité pátrat v nevyužitelných zdrojích konkrétní obce s důrazem na jisté, bezrizikové a pokud možno rychlé zvýšení jejího příjmu (změny v oblasti výdajů jsou v obci Božanov neaktuální, neboť v této oblasti si obec vede velmi dobře a nemá zbytečných výdajů).

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

1.1 Vývoj územní samosprávy od roku 1990

Významné období pro vývoj územní samosprávy České republiky, jemuž předcházela revoluční vlna a svržení komunistického režimu v roce 1989, s sebou přinesl nové politické a ekonomické podmínky pro ucelenou změnu územní samosprávy.¹ Obnovení samosprávy státu navázalo na českou tradici, zejména na zakotvení obecního zřízení zákony. Hlavním znakem reformy bylo vlastní obnovení veřejné správy v tradičním pojetí – důraz na existenci samosprávy a státní správy.

Na základě přijatého ústavního zákona č. 249/1990 Sb. vznikly v naší republice dnem 24. 11. 1990 nové samosprávní orgány a vytvořily se územní orgány státní správy. To znamenalo nové územní upořádání veřejné správy, územní samospráva fungovala s nahrazujícími prvky - městské výbory nahradila obecní samospráva, okresní národní výbory nahradily zřízené okresní úřady s výkonem státní správy a krajské národní výbory byly zrušeny bez náhrady.

K dalšímu posunu v historii územní samosprávy došlo 31. 12. 1992 při příležitosti rozdělení Československé federativní republiky. Tímto došlo k přijetí Ústavy České republiky, která nabyla účinnosti 1. 1. 1993, kde byly zakotveny základní principy a instituce územní samosprávy v České republice.²

V roce 2000 byly nově schváleny právní normy o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a krajském zřízení, v České republice byla tedy zavedena vyšší samospráva.³ Jednalo se zvláště o přijetí zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Zastupitelstva čtrnácti krajů začala vykonávat svou činnost od 1. 1. 2001 jednotným modelem veřejné správy, tedy krajský úřad začal působit v rámci krajské samosprávy.

¹ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0, str. 184.

² KALA V., PŘIKRYL, J. a VRANÝ, J. *Správa & samospráva*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 112 s. ISBN 80-7357-052-1, str. 27.

³ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0, str. 185.

V roce 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů, to způsobilo přenesení kompetencí okresních úřadů na obce s rozšířenou působností a na kraje. Zaniklo 76 okresních úřadů a vzniklo 205 institucí obce s rozšířenou působností.⁴

1.2 Současné postavení územní samosprávy

Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.⁵

Základním znakem samosprávy je ekonomická soběstačnost, která umožňuje samostatné fungování územní samosprávy. Proto je tedy důležité striktně vymezit legislativu, aby územní samospráva mohla samostatně existovat.

1.2.1 Právní vymezení pojmu obce

Samosprávné postavení obcí jako veřejnoprávních korporací územní samosprávy se v naší historii datuje poprvé kolem r. 1849. Obce jsou současnou zákonnou úpravou koncipovány jako základní územní samosprávná společenství občanů, s povahou veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek⁶. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající, má postavení právnické osoby.

Z právní úpravy vyplývá, že občan obce je osoba, která se může v plném rozsahu zapojovat do samosprávy obce. Toto právo je podmíněno předpokladem, že občan obce dosáhl věku 18 – ti let a má trvalé bydliště v obci, tedy neváže se podmínka na občana České republiky.

Na základě rozhodnutí zastupitelstev se obce mohou slučovat, připojovat nebo oddělovat. Oddělení obce je však podmíněno pouze místním referendem⁷.

Obec disponuje vlastním majetkem a finančními zdroji, jedná se o *‘ekonomický základ samosprávy obcí’*⁸. Zákon vymezuje podmínky hospodaření obce s majetkem pouze

⁴ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 185.

⁵ Zákon č. 1/1993 Sb. – Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 203.

⁷ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 234/2006 Sb.

⁸ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 206.

v několika základních sférách. Obec má tedy poměrně velké pole působnosti, jak nakládat se svým majetkem, které je ovšem podmíněno povinností hospodařit dle schváleného rozpočtu a povinností nechat své hospodaření přezkoumat příslušným krajským úřadem nebo zvoleným auditorem, za každý uplynulý kalendářní rok.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích upravuje zejména práva a povinnosti obcí, rozsah jejich majetku a vztah mezi obcemi a státem. Ústava České republiky rozlišuje dva typy územních samospráv, základní samosprávu tvoří obce, samosprávu vyššího územního samosprávného celku (kraje). Obec je tvořena třemi základními znaky: občany, územím a samosprávou obce.⁹

V České republice rozlišujeme několik základních typů obcí

- obce, které nejsou městy,
- města,
- města se zvláštním postavením – statutární města,
- hlavní město Praha¹⁰.

⁹ KALA V., PŘÍKRYL, J. a VRANÝ, J. *Správa & samospráva*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 112 s. ISBN 80-7357-052-1. str. 33.

¹⁰ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Obce se rozlišují dle několika kritérií, primárním kritériem je rozlišení dle počtu obyvatel. Následující tabulka zobrazuje podklady z evidence obyvatel.

Tabulka 1. Velikostní struktura obcí v ČR

POČET OBYVATEL	PROCENTO OBCÍ	POČET OBCÍ
0 - 199	27,2	1 696
200 - 499	33,1	2 061
500 - 999	19,6	1 215
1000 - 1999	10,4	646
2000 - 4999	5,6	346
5000 - 9999	2,2	135
10000 - 19999	1,1	66
20000 - 49999	0,7	42
50000 - 99999	0,3	17
100 000 a více	0,1	7
Celkem	100	6231

Zdroj: VOLNÝ. Vývoj urbanizace v ČR. [online]. c2009, [cit. 2009-11-1]. Dostupné z: <http://www.volny.cz/krejska/1.htm>

Z tabulky vyplývá, že nejvíce obcí v České republice je s počtem občanů mezi 200 – 499 a nejméně obcí je s počtem obyvatel 100 000 a více.

1.2.2 Působnost obce

Působností obce se obecně rozumí právně vymezený kruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svoji pravomoc.¹¹

Dle platné právní úpravy - zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, rozlišujeme působnost dvojího druhu - samostatnou a přenesenou.

Samostatná působnost obce zahrnuje obecní samosprávu, v jejímž rámci obec řídí svoje záležitosti samostatně, pouze v rámci platných právních předpisů. Rozsah samostatné působnosti obce vymezuje zákon č.128/2000 Sb. zejména v §84, §85, 102. Mezi zákonem zmíněné patří zejména:

¹¹ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2.vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 207.

- schvalování programu rozvoje územního obvodu obce,
- schvalování územních plánů obce a regulační plán¹² a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny,
- schvalovat zakladatelskou listinu, zakladatelskou smlouvu, společenskou smlouvu a stanovы obchodních společností a dalších právnických osob, které obec hodlá založit, a rozhodovat o účasti obce v již založených právnických osobách,
- delegovat zástupce obce, s výjimkou § 102 odst. 2 písm. c), na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast,
- navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- volit starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce, jakož i počet dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, zřizovat a zrušovat výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, m) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce,
- stanovit výši osobních a věcných výdajů na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce; jde-li o výdaje na výkon přenesené působnosti, je vázáno stanoviskem okresního úřadu,
- zřizovat a zrušovat obecní policii,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,

¹² § 10 a 11 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství,
- udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce,
- plnit další úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem,
- rozhodování o určitých¹³ majetkoprávních úkonech
- úkony, které jsou vyhrazeny radě obci¹⁴.

Přenesená působnost zahrnuje státní správu, u které stát vychází z toho, že patří jemu, ale její realizaci považuje za vhodné v rámci svých kompetencí přenést na obce.

Rozsah přenesené působnosti je opět vymezen zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), kde je stanoveno čím se orgány obce řídí při výkonu přenesené působnosti. Jedná se zejména o:

při vydávání nařízení obce a při rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech fyzických a právnických osob zákony a právními předpisy vydanými na základě zákona,

v ostatních případech též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů; usnesení vlády a směrnice ústředních správních úřadů nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou stanoveny zákonem. Podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány kraje, okresní úřady a orgány obcí.

Obce jsou pro potřebu rozlišení při výkonu správy rozděleny do tří kategorií v návaznosti na jejich působnost. A to na obce s běžnými obecními úřady, dále na obce s pověřenými obecními úřady a na obce s rozšířenou působností. Z praktického pohledu se může zdát toto rozdělení poměrně zavádějící, proto v mnoha publikacích najdeme označení obcí, které bylo formulováno tak, že se jedná o obce typu „I“, „II“ a „III“, přičemž toto označení má poukazovat na určitou „odstupňovanost“ v rámci působnosti obce, tedy obce první úrovně představují obce s „běžnými“ obecními úřady, druhá

¹³ § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ § 102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

úroveň obce s pověřenými úřady a třetí úroveň byla vytvořena ve spojení s vybranými obcemi jako obce s rozšířenou působností.¹⁵

Obcí „III“ je u nás v České republice 205, tyto obce jsou současně obcemi „II“, kterých je u nás 383 a současně jsou také obcemi „I“, kterých je cca 6 300.¹⁶

Pravomoc obce

Primární pravomocí obce je vydávat pro své územní obvody právní předpisy obce. Předpisy, které jsou vydávány v rámci samostatné působnosti, se nazývají obecně závazné vyhlášky a přijímá je zastupitelstvo. Předpisy vydávány v rámci přenesené působnosti se nazývají nařízení, a přísluší je přijímat radě obce. Obecně závazné vyhlášky a nařízení musí být vyhlášeny a to tím, že se právní předpis vyvěsí po dobu 15- ti dnů na úřední desce obecního úřadu. Pokud není stanoveno jinak, pak právní předpisy nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení.

Dalším oprávněním obce je právo rozhodovat. Rozhodující účinnost má obec v zákonem stanovených případech a ve správním řízení.

¹⁵ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 193.

¹⁶ Údaje platné k r. 2007 (Průcha, 2007)

1.2.3 Orgány obce

Působnost obce realizují orgány obce, s výjimkou případů, které se řeší v rámci místního referenda. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v §15 vymezuje zastupitelstvo jako nejvyšší samosprávný orgán a uvádí další orgány obce: rada obce, starosta a obecní úřad výbory a komise).

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je volený orgán, jehož jednání jsou veřejná. Zastupitelstvo se schází dle potřeby, neméně však jedenkrát za tři měsíce. Vykonává v rámci zákona o obcích svěřené pravomoci v oblasti působnosti obce. Dle § 84 zákona o obcích schvaluje program rozvoje obce, rozpočet obce a její závěrečný účet, rozhoduje o rozpočtových opatřeních, schvaluje poskytnutí úvěru či přijetí půjčky, vydává obecně závazné příhlášky, navrhuje zástupce ostatních orgánů obce, zakládá a ruší právnické osoby a neziskové organizace, aj. Zastupitelstvo také může zastavit movité věci, práva, nemovitosti, nebo zřizovat věcná břemena.

Zastupitelstvo je usnášeníschopné, pokud se sejde nadpoloviční většina členů. Členové zastupitelstva jsou voleni zástupci jednotlivých politických stran a jsou voleni na dobu čtyřletého období. Na ustavujícím zastupitelstvu skládá každý zastupitel slib. Funkce člena zastupitelstva je veřejnou funkcí. Počet členů je stanoven na základě zákona¹⁷ a je odvozen od počtu obyvatel dané obce, jak ukazuje následující tabulka

Tabulka 2. Počet členů zastupitelstva obce

Počet obyvatel	Počet členů
do 500	5 – 9
501 – 3000	7 – 15
3001 – 10 000	11 – 25
10 001 – 50 000	15 – 35
50 001 – 150 000	25 – 45
nad 150 000	35 - 55

Zdroj: §68 zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce a její jednání jsou neveřejná. Vzhledem k postavení jí nepřísluší, až na výjimky stanovené zákonem, rozhodovat v rámci přenesené působnosti. Členové rady obce jsou voleni zastupitelstvem ze svých členů. Počet členů rady je stanoven dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v § 100, musí být lichý v rozmezí 5 – 11 členů a nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada se nevolí, má-li zastupitelstvo méně než 15 členů. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími radními. Schůze se konají podle potřeby, jsou svolávány a řízeny starostou.

Mezi základní činnosti rady obce patří příprava návrhů pro jednání zastupitelstva, zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, plnit vůči právnickým osobám a zařízením založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce, plnit funkci valné hromady, je-li obec jediným akcionářem nebo jediným společníkem, vydávat nařízení obce, je projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce, atd...¹⁸

Starosta obce

Starosta obce je orgán, který zastupuje obec navenek. Je volen zastupitelstvem obce z jeho členů. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva, dále připravuje, svolává a řídí schůze rady. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) vymezuje v § 103 činnosti, které starosta vykonává, nestanoví-li zastupitelstvo obce jinak:

- a) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok (§ 42),
- b) plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce,

¹⁸ § 102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

- c) může po projednání s okresním úřadem svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- d) může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- e) odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,
- f) zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- g) plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony.

Pokud není v obci volen tajemník obecního úřadu, je starosta v pozici nadřízeného všech pracovníků obecního úřadu a současně plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních předpisů.¹⁹

Obecní úřad

Obecní úřad je orgánem úředního typu, jehož povinností je zabezpečovat plnění úkolů, které zadává rada obce či zastupitelstvo obce, tyto úkoly mají úřední charakter. V čele obecního úřadu stojí starosta obce. Obecní úřad se dělí na odbory a oddělení, které jsou výkonnými orgány a zodpovídají za specifické oblasti. Obecní úřad zřizuje úřední desku, která musí být umístěna na veřejně přístupném místě.

Výbory zastupitelstva a komise

V případě výborů zákon ukládá povinnost zřízení finančního a kontrolního výboru. V případě komisí zákon o obcích zřízení komisí povinně nepředepisuje. Komise a výbory jsou poradními a kontrolními orgány zastupitelstva obce nebo rady obce. Počet zřízených komisí či výborů závisí na rozhodnutí zastupitelstva a odvíjí se od konkrétních potřeb obce.

¹⁹ PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0. str. 213.

1.3 Charakteristika rozpočtu územní samosprávy

Pojem rozpočet neboli *budget* je slovo převzaté z anglického jazyka, které vzniklo ze starofrancouzského *boulgette* – vak na peníze.²⁰

V širším rozsahu můžeme rozpočet charakterizovat jako přehled vydání nějakého soukromého nebo veřejného hospodářství a přehled příjmů pro určité rozpočtové období.²¹

1.3.1 Historie rozpočtů územních samospráv po roce 1918

Po vzniku samostatného Československa existovaly různé typy územních samospráv, které vycházely z dřívějšího modelu Rakouska – Uherska. V prosinci 1918 by přijat zákon č.11/1918 Sb., o rozpočtovém provizoriu. První státní rozpočet v rámci samostatného Československa byl přijat v roce 1919 a byl sestaven jako schodkový.

Období, které je možné datovat do roku 1927 lze charakterizovat růstem daňové pravomoci svazků územní samosprávy. Příjmy v rozpočtu územních samospráv rostly stejně tak jako výdaje, což vedlo k růstu zadlužení. Důležitým příjmem rozpočtu obcí byly příděly ze státního rozpočtu a příděly z výnosu státních daní.

V roce 1927 proběhla změna v uspořádání územní samosprávy v podobě reformujících změn Karla Engliše. Jednou ze zásadních změn bylo rozdělení rozpočtu do čtyř skupin – I. vlastní správa, II. správa státních podniků, III. podíl samosprávných svazků na státních daních, dávkách a poplatcích, IV. správa státního dluhu.²²

V období let 1938 – 1945 probíhaly změny ve vymezení příjmů a vymezení úkolů municipálních samospráv. Po skončení druhé světové války vznikly na našem území národní výbory, které byly významně potlačovány v oblasti samosprávních funkcí.

²⁰ JANOŠÍKOVÁ, P., MRKÝVKA, P. a TOMAŽIČ, I. *Finanční a daňové právo*. 1.vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 525 s. ISBN 978-80-7380-155-7. str. 69

²¹ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978 – 80 – 210 – 4511 – 8. str. 23

²² ČERVENKA, M. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1.vyd. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978 – 80 – 87212 – 11 – 0. str. 122

1.3.2 Rozpočet územních samospráv v České republice v současnosti

Finanční systém na úrovni územních samosprávných celků v rámci veřejné rozpočtové soustavy je aplikován v podobě principů veřejného rozpočtu a ostatních mimorozpočtových peněžních fondů.

Na územní rozpočty lze nahlížet z několika různých pohledů:²³

- decentralizované peněžní fondy,
- bilance územního samosprávního celku,
- rozpočtový plán schválený zastupitelstvem,
- nástroj regionální politiky

Územní rozpočet, jako finanční plán, je základním nástrojem finančního hospodaření obce, který by měl zohledňovat realizaci cílů územního samosprávního celku. Podklad pro návrh rozpočtu by měl vycházet z analýzy hospodaření z minulých let a ze střednědobého výhledu.

Stávající právní úpravou rozpočtů územních samosprávních celků je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a dále zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.²⁴

Příjmy a výdaje rozpočtu obce dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů tvoří:

²³ ČERVENKA, M. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1.vyd. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978 – 80 – 87212 – 11 – 0. str. 124

²⁴ §6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Příjmy

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud to jsou podle zákona příjmy obce,
- příjmy z vlastní správní činnosti, pokut a odvodů,
- výnosy z místních poplatků,
- výnosy z daní nebo podíly na nich,
- dotace ze státních rozpočtů a státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu,
- smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů

Výdaje

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,

- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

2 ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBCE BOŽANOV

2.1 Charakteristika obce Božanov

Obec a její existence sahá poměrně hluboko do historie naší země. Jednotlivé informace o vývoji obce lze najít v kronikách a historických spisech v Státním okresním archivu Náchod. První listinné dokumenty pocházejí z období konce 13. století a obsahují informaci o postoupení Broumovska benediktinskému řádu. Tento dokument obsahuje první zmínku vztahující se k názvu obce, je jí latinský název potoka „flumen Bozanow“

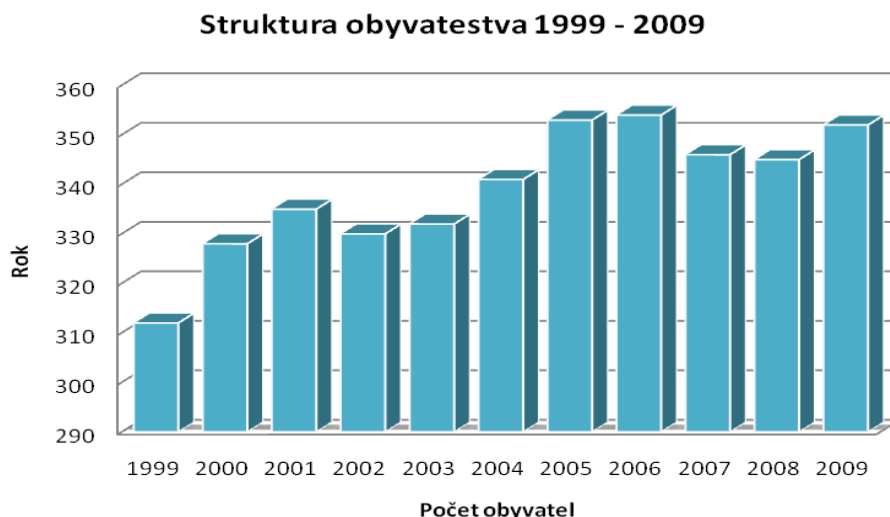
Obec Božanov leží v severovýchodním pohraničí České republiky v okrese Náchod - kraj Královéhradecký, v nadmořské výšce 410 m nad mořem. Sídlo obecního úřadu nalezneme na adrese Božanov 110, PSČ 549 74. Právní formou je územní samosprávný celek, obec. Předmět činnosti je stanoven v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích v § 50. Katastrální výměr obce je 1920 ha a 352²⁵ obyvatel. Obec je součástí Broumovské kotliny, která patří k chráněným krajinným oblastem vrchovinného typu²⁶.

Obyvatelstvo obce

Počet obyvatel je rozhodujícím kritériem jak pro určení počtu členů zastupitelstva obce, tak zejména pro rozpočtové určení daní dle zákona č. 243/2000 Sb. Vývoj počtu obyvatel s trvalým bydlištěm v obci Božanov za posledních deset let lze sledovat v následujícím grafu:

²⁵ Údaj platný k 31. 12. 2009.

²⁶ SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO. *CHKO Broumovsko*. [online]. [cit. 2010-02-28]. Dostupné z: < <http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz> >

Graf 1. Struktura počtu obyvatel za období 1999 – 2009

(Zdroj: Informace od obecního úřadu z evidence obyvatel na základě podané žádosti o tyto data v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)

Jak je patrné z grafu, struktura počtu obyvatel v obci má rostoucí. Během deseti let vzrostl počet obyvatel o 12,82%.

Vybavenost obce

Základní vybavenost obce je dána možností malé obce, polohou i historickými tradicemi. Pro obec je charakteristická poloha obecního úřadu, který je situován do středu obce. Obecní úřad poskytuje služby Czech POINT - Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál.

Obec má liniový půdorys, jehož osu formuje protékající Božanovský potok a místní komunikace. Vodovod Božanov vlastní a provozuje obec Božanov. Vodovod zásobuje pitnou vodou obyvatele a ostatní odběratele v sídelní jednotce a je zaveden do všech částí obce.

Obec dále vlastní a provozuje prodejnu potravin, která je otevřena denně (kromě neděle). Ve středu obce jsou dále situovány dvě restaurace a kulturní dům, jehož součástí jsou pořádány nejen obecní akce. Obec Božanov žije, na svou velikost, poměrně rušným, kulturním životem. Každoročně se v obci koná několik kulturních akcí či soutěží.

V obci dále nalezneme víceúčelový sportovní stadion s fotbalovým hřištěm (jehož součástí je aktivní fotbalový oddíl Sokol), poštovní úřad, vodní nádrž Pod Korunou, holandský kemp Huize Bozanov. Hojně navštěvovanými místy v obci jsou dvě rekreační zařízení - Studená Voda a středisko Pod Korunou, tato střediska jsou v nepřetržitém provozu, ale plně vytížené jsou především během letních měsíců, kdy se zde konají dětské tábory, kurzy či soustředění.

Infrastruktura obce

V posledních deseti letech se stala obec Božanov zejména lokalitou, jež vyhledávají lidé pro stavbu rodinných domků či chalup. Jeden z hlavních důvodů proč se tak děje je charakteristická krajina, která spadá pod CHKO Broumovsko. Mezi další výhody patří i bezproblémové spojení s nedalekým městem Broumov, kde je možné využít nejen komplexní zdravotní, ale také sociální či vzdělávací péče.

Dopravní chod zajišťuje zejména společnost P-transport s.r.o., která dopraví občany obce do nedaleko vzdáleného města za přibližně patnáct minut prostřednictvím linkových autobusů. Nesmírnou výhodou pro obec je její poloha – bezprostředně na hranici s Polskem. Sousední obcí v Polsku je Gmina Radków a s obcí Božanov společně udržují přátelské vztahy. Z tohoto spojení vznikl projekt nazvaný *Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow* na podporu turismu v obou obcích a propojení broumovského výběžku s rekreačním střediskem Zalew, který se nachází v katastru obce Radków, a to vybudováním nových hraničních přechodů nejen pro turisty. Jednalo se o největší investiční akci v historii Broumova.

Projekt zahrnoval vybudování přeshraniční infrastruktury v obou obcích a rozvoj příhraniční spolupráce a integrace občanů oblasti pohraničí²⁷. Projekt se skládal z několika částí jak na české straně, tak na polské straně, přičemž všechny části musely být postupně splněny v daných termínech.

Celá infrastruktura byla navrhována tak, aby byla v souladu s danou charakteristickou krajinou. Tento přechod je jeden ze čtyř existujících přechodů na tomto příhraničním

²⁷ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Projekty EU*. [online]. [cit. 2010-03-21]. Dostupné z <http://www.risy.cz/index.php?pid=510&id_p=40362&kraj=1&language=cz>

území. Dohromady všechny čtyři přechody tvoří jakousi síť tras, pro cykloturisty, pěší turisty a automobily.

Podnikatelská sféra

V obci Božanov nejsou podnikatelské subjekty příliš rozšířeny. Pravděpodobným důvodem může být poměrně malá velikost a eventuální neatraktivita obce. Tento problém by v budoucnu mohl vyřešit již zmiňovaný vybudovaný hraniční přechod (respektive vytvořit v dřívějších dobách zanedbávanou přeshraniční dopravní infrastrukturu) a snaha obce expandovat do sousedního Polska. V obci najdeme 63 podnikatelských subjektů celkem²⁸, z toho převažuje podnikání v rámci obchodu, prodeje a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství. Pro přehlednost uvádím tabulku:

Tabulka 3. Rozložení podnikatelských subjektů v obci Božanov

	Číselný údaj
Počet podnikatelských subjektů celkem	63
Zemědělství, lesnictví, rybolov	17
Průmysl	1
Stavebnictví	6
Doprava a spoje	1
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství	20
Ostatní obchodní služby	7
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění	2
Školství a zdravotnictví	1
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů dostupných z Veřejné databáze ČSÚ.

²⁸ VDB. *Veřejná databáze ČSÚ*. [online]. [cit. 2010-03-21]. Dostupné z <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&pro_4382338=573914#pozn3>

Samospráva

Spolu s rozšířením obce se obecní úřad přesunul v roce 1995 do budovy situované ve středu obce. V roce 2006 budova prošla rozsáhlou rekonstrukcí, byl vybudován bezbariérový přístup, byla provedena přestavba zasedací místnosti a byly rozšířeny prostory pro obecní archiv.

Chod a fungování obce zajišťuje starosta obce, v případě dlouhodobé nepřítomnosti ho zastupuje místostarosta obce. Stálými zaměstnanci jsou administrativní pracovníce a údržbář. Starosta obce je pro svou funkci uvolněn. Administrativní pracovníce pracuje na zkrácený úvazek. Obec má několik nestálých zaměstnanců, jejich počet se mění s ročním obdobím, v zimním období je jich cca pět, v letním období se počet zpravidla zvyšuje na cca deset. Obecní úřad je tvořen následujícími odděleními:

Schéma 1. Organizační struktura obce Božanov

Zdroj: Vlastní zpracování na základě informací od starosty obce

2.2 SWOT analýza obce Božanov

SWOT analýza je typ strategické analýzy, která odhaluje silné stránky (Strengths), slabé stránky (Weaknesses), příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) nejen podnikatelských subjektů, ale i různých organizací, do kterých patří obec.

Příležitosti

- Atraktivnost lokality
- Rozvoj turistického ruchu
- Rozvoj cyklotras mezistátně
- Rozvoj společenského, kulturního a sportovního vyžití
- Možnost čerpání dotací z EU
- Možnost dobudování kanalizace a celkové infrastruktury s využitím dotací
- Možnosti další výstavby rodinných domků

Hrozby

- Nedostatek finančních prostředků
- Snížení daňových příjmů
- Zvýšení nezaměstnanosti
- Vláda a vládní rozhodnutí

Silné stránky

- Soudržnost zastupitelstva
- Zájem místních obyvatel o práci v samosprávě
- Spolupráce se sousedním státem Polskem – blízkost hraničních přechodů
- Životní prostředí, obec leží v CHKO
- Vlastní vodní zdroje a samospádnou vodovodní síť
- Odpovídající veřejné osvětlení
- Aktivní činnost v rámci kultury

Slabé stránky

- Nezaměstnanost
- Malá kupní síla
- Nedostatečné financování malých obcí
- Malopodnikatelské firmy bez možností zaměstnávat další pracovníky

2.3 Rozpočtové příjmy a výdaje obce Božanov

Následující podkapitoly této části budou věnovány analýze hospodaření obce Božanov, důraz je kladen na plnění příjmové a výdajové stránky rozpočtu v letech 2006-2009. Informace o rozpočtu v daných letech jsou součástí finančních výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu samosprávných celků a dobrovolných svazků.

Obecní rozpočet je plán finančního hospodaření obce²⁹. Tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů upravuje zejména zákon č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. V první řadě obec sestavuje tzv. rozpočtový výhled, který poskytuje střednědobé finanční plánování pro hospodaření obce. V rámci sestavování rozpočtového výhledu neexistují závazná pravidla, obvykle se vychází z údajů uplynulých let, kde se ovšem obec snaží zohlednit budoucí plány či projekty. V návaznosti na rozpočtový výhled obec sestavuje obecní rozpočet – finanční plán na celý nastávající rok, podle něhož obec hospodáří. V průběhu roku dochází k úpravě schváleného rozpočtu v důsledku průběžných změn v plnění příjmů a výdajů. Výsledný upravený rozpočet se nazývá rozpočet po změnách a měl by odpovídat skutečnému rozpočtu od počátku roku.

²⁹ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Informace poskytované obecním rozpočtem*. [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z: < <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6204863&hledej=z%E1v%ECry> >

2.3.1 Porovnání vývoje skutečných příjmů a výdajů ve sledovaném období

V následující tabulce je zaznamenáno porovnání skutečných příjmů a výdajů v letech 2006 – 2009. Pro zobrazení vývoje a následnému porovnání byly v tabulce použity hodnoty skutečných příjmů a výdajů obce Božanov.

Tabulka 4. Skutečné příjmy a výdaje v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Příjmy celkem	5 677 926,10	8 423 912,27	8 811 015,37	8 211 257,54
Výdaje celkem	7 937 472,56	9 265 353,44	10 481 291,53	25 252 211,63
Rozdíl	-2 259 546,46	-841 441,17	-1 670 276,16	-17 040 954,09

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Ve všech čtyřech letech sledovaného období byl rozpočet obce deficitní neboli schodkový, tedy skutečné výdaje přesahovaly skutečné příjmy. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů ukládá v §4 odstavci 5, že rozpočet může být schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit. Je tedy potřebné zajistit zdroje pro jeho uhrazení. Obec Božanov při sestavování rozpočtu svůj schodek kryje zpravidla bankovními úvěry a následně zpětnými dotacemi za projekty, díky kterým byla nutnost daného rozpočtového schodku.

Skutečné výdaje měly rostoucí tendenci a jejich meziroční nárůst činil v roce 2006/2007 16,73%, v roce 2007/2008 13,12% a v roce 2008/2009 dokonce 104,93%. Toto převýšení skutečných výdajů nad skutečnými příjmy zachycuje několik zásadních uskutečněných projektů v obci.

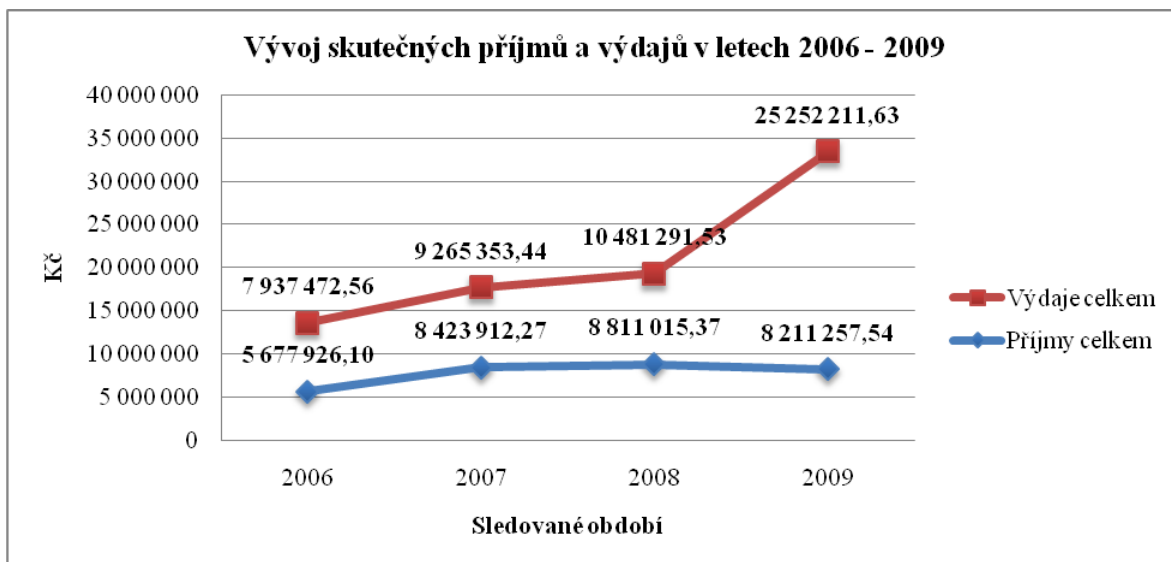
V roce 2005 započal projekt „Výstavba domu pro mladé rodiny“ a byl dokončen právě v roce 2006. Celkové náklady na tuto výstavbu činily 5 035 612 Kč, z toho byl použit 1 032 655 Kč na vybudování komunikace vedoucí k domu. Na tento projekt obec čerpala dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 1 880 000 Kč. Čerpání dotace bylo rozloženo do dvou let, zbytek projektu hradila obec Božanov prostřednictvím úvěru ve výši 2 808 430 Kč a vlastními prostředky.

V průběhu sledovaného období, v letech 2006 – 2008, v obci probíhala postupná rekonstrukce obecního úřadu. Rekonstrukce probíhala ve třech etapách. V roce 2006 se uskutečnila výměna střešní krytiny, v roce 2007 výměna oken a zateplení budovy I. etapa a v roce 2008 výměna oken a zateplení budovy II. etapa. Celkové náklady na rekonstrukci obecního úřadu byly 916 488 Kč, dotace byla získána od Královéhradeckého kraje a dosahovala celkové částky 591 040 Kč, zbytek finančních nákladů byl kryt vlastními prostředky obce.

V průběhu roku 2007 byl zahájen projekt „Výstavba domu pro seniory“ a byl realizován dva roky, dokončení tedy proběhlo v roce 2008. Celkové náklady činily 8 565 000 Kč. Obec čerpala dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 1 650 000 a od Královéhradeckého kraje ve výši 1 600 000 Kč. Dotace od Královéhradeckého kraje byla rozložena do dvou let. Na tento projekt obec získala úvěr ve výši 3 700 000 Kč, zbytek projektu byl financován vlastními prostředky obce.

V roce 2009 se uskutečnila nejrozsáhlejší realizace projektu v historii obce Božanova. Jednalo se o „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radków“ na podporu turismu v obou obcích a propojení broumovského výběžku s rekreačním střediskem Zalew, který se nachází v katastru obce Radków. Náklady na tento projekt dosahovaly částky 16 850 000 Kč. Obec získala dotaci z EU ve výši 85 % celkové částky, tedy téměř 14 400 000 Kč. V tomto případě se jedná o tzv. zpětnou dotaci, obec si musela nejdříve zajistit úvěr na předfinancování akce ve výši, která pokryla celkové náklady. Po dokončení projektu a splnění veškerých náležitostí obec obdržela zmíněnou získanou dotaci z EU. Převod finančních prostředků proběhl na počátku roku 2010, proto obec v roce 2009 dosahovala rekordního převýšení skutečných výdajů nad skutečnými příjmy. Dále byl projekt financován z 5 % z národních zdrojů a zbývajících 10% bylo financováno z obecní pokladny.

Pro lepší ilustraci průběhu vývoje byl vytvořen následující graf, který zobrazuje zmíněnou rostoucí tendenci skutečných výdajů obce a vývoj situace v rámci skutečných příjmů obce.

Graf 2. Vývoj skutečných příjmů a výdajů ve sledovaném období (v Kč)

(Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov)

2.4 Příjmová část rozpočtu obce ve sledovaném období

Obec Božanov člení příjmy obecního rozpočtu dle rozpočtové skladby na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. Při sestavování rozpočtu je u příjmových položek podstatný odhad vývoje daňových příjmů na základě rozpočtového určení daní a vývoj vlastních nedaňových příjmů z poskytování služeb, z pronájmu majetku apod.³⁰ Dále je možné zahrnout nejisté jednorázové příjmy nebo dotace, u kterých je reálně možné předpokládat jejich budoucí získání.

³⁰VÝZKUM A VÝVOJ MMR. *Výhodnocování prahových investic v rámci strategického plánování rozvoje obce.* [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z: www.mmr - vyzkum.cz/INFOBANKA/DownloadFile/38102.aspx >

2.4.1 Celkové příjmy

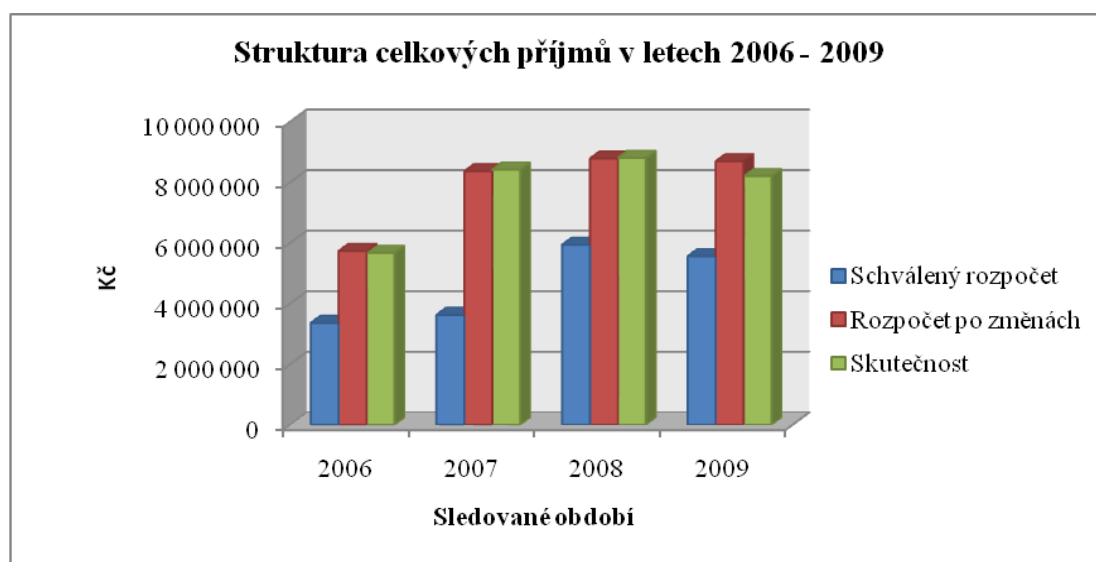
Výše a struktura celkových příjmů obce Božanov je zachycena v následující tabulce.

Tabulka 5. Struktura vývoje celkových příjmů v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Schválený rozpočet	3 363 510,00	3 628 630,00	5 943 060,00	5 565 990,00
Rozpočet po změnách	5 736 370,00	8 369 030,00	8 789 920,00	8 697 059,00
Skutečnost	5 677 926,10	8 423 912,27	8 811 015,37	8 211 257,54

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Jak již bylo řečeno, příjmy obce jsou v podstatě stabilně vyrovnané (což ovšem vzhledem k vývoji výdajů není velkou výhodou). O podstatné změně lze hovořit pouze u meziročního nárůstu v letech 2006/2007, který byl 48,36%. Nárůst v roce 2007 lze především vysvětlit poskytnutou dotací od státu na projekt „Výstavba domu pro seniory“ ve výši 3 300 000 Kč, prodejem obecních pozemků a nepatrným zvýšením daňových příjmů. Skutečné příjmy v letech 2007 – 2009 jsou poměrně vyrovnané, v roce 2009 byl zaznamenán pokles z důvodu nižších daňových příjmů. Následující graf znázorňuje strukturu celkových příjmů.

Graf 3. Struktura celkových příjmů ve sledovaném období (v Kč)

(Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov)

Z grafu struktury celkových příjmů ve sledovaném období je patrné, že v obci Božanov při sestavování rozpočtu dochází k podhodnocování příjmů oproti konečné realitě. Tento fakt vychází především z toho, že obec při sestavování rozpočtu nezahrnuje budoucí přijaté dotace, které tvoří podstatnou část příjmů obce.

2.4.2 Druhov^á struktura příjmů obce ve sledovaném období

Rozbor celkových příjmů obce nemá dostatečnou vypovídající schopnost pro důkladné zjištění a vysvětlení jejich změn (růstu či poklesu). Následující tabulka zobrazuje strukturu příjmových položek dle druhu a v jaké výši se podílejí na celkových příjmech. Celkové příjmy obec Božanov člení na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace.

Tabulka 6. Vývoj druhové struktury příjmů v letech 2006 – 2009 (v Kč)

Příjmová položka dle druhu	2006 Kč	Podíl %	2007 Kč	Podíl %	2008 Kč	Podíl %	2009 Kč	Podíl %
Daňové příjmy	2 957 158,79	52,08%	3 041 287,19	36,10%	3 933 691,06	44,65%	3 579 496,82	43,59%
Nedaňové příjmy	1 119 097,61	19,71%	1 622 534,08	19,26%	2 594 922,31	29,45%	1 612 071,01	19,63%
Kapitálové příjmy	438 830,00	7,73%	687 963,00	8,17%	821 808,00	9,33%	1 250 816,00	15,23%
Přijaté dotace	1 162 839,70	20,48%	3 072 128,00	36,47%	1 460 594,00	16,58%	1 768 873,71	21,54%
Celkem	5 677 926,10	100,00%	8 423 912,27	100,00%	8 811 015,37	100,00%	8 211 257,54	100,00%

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Z výše uvedené tabulky je zjevné, že nejvýznamnějším zdrojem příjmů obce jsou daňové příjmy, které průměrně tvoří 44,11% skutečných příjmů obce. V roce 2006 daňové příjmy tvořily dokonce více jak polovinu celkových skutečných příjmů – 52,08%.

Nedaňové příjmy pak tvoří průměrně 22,01% skutečných příjmů obce. Tato kategorie příjmů je poměrně stabilní položkou, jediný výkyv ve sledovaném období můžeme zaznamenat v roce 2008, kdy podíl na skutečných příjmech vzrostl meziročně o

59,93%. V tomto roce v měsíci říjnu byl zahájen provoz obecního obchodu s potravinami.

Kapitálové příjmy mají vzrůstající tendenci, v letech 2006 – 2008 tvořily poměrně nevýznamnou složku skutečných příjmů, avšak v roce 2009 je zřejmý výraznější nárůst. Meziroční nárůst 2008/2009 je 52,20% a byl způsoben prodejem obecního pozemku – zemědělského pole o přibližné výměře 50 ha.

Poslední položkou jsou přijaté dotace, které netvoří zcela stabilní složku. V letech 2006, 2007 a 2009 tvoří podstatnou část příjmů obce, ovšem v roce 2008 její podíl na skutečných příjmech klesl oproti předchozímu roku o 19,89%. Nejvyšší podíl přijatých dotací (36,47%) na skutečných příjmech obce byl zaznamenán v roce 2007, kdy obec obdržela státní dotaci v rámci projektu „Podpora výstavby podporovaných bytů“ na výstavbu domu pro seniory.

Daňové příjmy

Jak již bylo uvedeno, daňové příjmy tvoří nejdůležitější složku v rámci struktury skutečných příjmů. Do skupiny daňových příjmů řadíme zejména daň z příjmů fyzických osob (ze závislé činnosti, z kapitálových výnosů, ze samostatně výdělečné činnosti), daň z příjmů právnických osob (včetně daně z příjmů za obec), daň z přidané hodnoty, daň z nemovitosti, místní poplatky či správní poplatky. Následující tabulka zobrazuje strukturu daňových příjmů obce Božanov.

Tabulka 7. Struktura daňových příjmů obce v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Daň z příjmů FO ze závislé činnosti	491 237,74	544 544,25	645 989,30	600 505,58
Daň z příjmů FO ze SVČ	51 393,89	45 331,51	82 006,67	42 069,36
Daň z příjmů FO z kapitálových výnosů	31 628,61	36 280,11	57 010,99	53 604,96
Daň z příjmů PO	574 175,05	658 727,55	976 989,40	700 976,53
Daň z příjmů PO za obce	154 180,00	24 000,00	2 160,00	120 330,00
Daň z přidané hodnoty	944 826,00	939 066,49	1 407 496,12	1 340 811,07
Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	350,60	3 986,00	0,00	1 634,00
Poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa	10 329,40	10 328,00	10 329,00	5 126,00
Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	190 886,50	196 277,00	188 734,00	163 699,00
Poplatek ze psů	6 660,00	6 450,00	6 340,00	10 720,00
Poplatek z ubytovacích kapacit	20 880,00	26 064,00	26 706,00	21 004,00
Správní poplatky	900,00	2 970,00	2 770,00	5 280,00
Daň z nemovitosti	479 711,00	547 262,28	527 159,58	477 916,32
Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	0,00	0,00	0,00	35 820,00
Celkem	2 957 158,79	3 041 287,19	3 933 691,06	3 579 496,82

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Výnosy daní z příjmů fyzických osob a právnických osob a dani z přidané hodnoty jsou předmětem sdílení mezi státním rozpočtem, rozpočty obcí a krajů. Daň z nemovitostí je výlučným příjmem obcí.³¹ Obec má téměř volnou ruku v rozhodnutí jaké místní poplatky bude od fyzických či právnických osob vybírat. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů ukládá v §1 druhy poplatků, které může obec vybírat, v dalších paragrafech zákona stanoví maximální výši vybíraných poplatků.

V obecné rovině měly daňové příjmy v období 2006 – 2008 rostoucí průběh. V roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu celkových daňových příjmů obce v průměru o 9,01% z důvodu propadu ekonomiky a propadu HDP do záporných hodnot v rámci celosvětového ekonomického útlumu. Pro obec měl tento pokles daňových příjmů

³¹ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin*. [online]. [cit. 2010-04-30]. Dostupné z: < <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456&hledej=p%F8%EDjmy+obc%ED> >

dopad na výši čerpaného úvěru, jelikož dluh obce musel být o tento rozdíl navýšen, jednalo se přibližně o částku 400 000 Kč.

Co se týče jednotlivých položek daňových příjmů jako nejstabilnější a nejpodstatnější daňový příjem se jeví daň z přidané hodnoty. Její podíl na celkových daňových příjmech se pohybuje průměrně okolo 34%.

Další položkou daňových příjmů je daň z příjmů fyzických osob. Jak již bylo řečeno, do roku 2008 nám tabulka poukazuje na rostoucí trend. V dalším roce je opět zřejmý pokles, nejvyšší úbytek je zaznamenán u daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (SVČ), zde se jedná o téměř 50 % v rámci těchto příjmů.

Hodnota příjmů daně z příjmů právnických osob má podobný průběh jako hodnota příjmů daně z příjmů fyzických osob. Meziroční pokles příjmů daně z příjmů právnických osob v letech 2008/2009 byl téměř 30%, takto vysoký pokles byl způsoben nejen všeobecným poklesem české ekonomiky, ale také vysokým výběrem celostátní daně. Položka daň z příjmů právnických osob za obec vykazuje skokový vývoj ve sledovaném období, což je dáno nerovnoměrným prodejem obecních pozemků v jednotlivých letech.

Dalšími daňovými příjmy v obci jsou odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa, správní poplatky, poplatek za likvidaci komunálního odpadu, poplatek ze psů, poplatek z ubytovacích kapacit a daň z nemovitosti. Obec si stanovila výši poplatku za likvidaci komunálního odpadu v částce 500 Kč/osoba/rok, poplatek ze psů ve výši 100 Kč/rok/osoba, poplatek z ubytovacích kapacit ve výši 2 Kč/ využití lůžko/den. Výše daně z nemovitosti se stanovuje dle zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kde jsou uvedeny sazby konkrétních druhů pozemků, obce mají dle zákona možnost zvýšení daně z nemovitosti prostřednictvím koeficientů stanovených zákonem.

V průběhu sledovaného období byl zaveden poplatek za lázeňský pobyt nebo rekreační pobyt, a to konkrétně v roce 2009. Jeho výše byla stanovena na 10 Kč/lůžko/rok, poplatek je určen pro osoby ve věku 18 – 65 let, ostatní jsou od poplatku osvobozeni.

Důvodem pro jeho zavedení byl nárůst rekreatantů v obci. Z obce se stala rekreační oblast a příliv návštěvníků s sebou nese i zvýšené výdaje na provoz obce.

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy jsou složeny z příjmů z vlastní činnosti (např. poskytování služeb a výrobků) a z příjmů z pronájmu majetku pozemků a ostatních nemovitostí či movitých věcí. Dále do nedaňových příjmů můžeme řadit i příjmy z úroků, příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy.

Tabulka 8. Struktura nedaňových příjmů obce v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Příjmy z poskytování služeb a výrobků	704 299,20	1 174 759,97	2 049 221,10	978 959,54
Příjem z úhrad dle §32a horního zákona	29 412,00	49 791,00	40 177,00	37 828,00
Příjmy z pronájmu ost. nem. a jejich částí	173 913,50	278 526,00	271 058,50	366 157,00
Příjmy z pronájmu pozemků	10 620,00	19 186,00	1 833,00	4 535,00
Příjmy z úroků	1 734,91	2 894,11	21 139,21	6 647,71
Ostatní nedaňové příjmy	199 118,00	97 377,00	71 212,50	198 812,76
Příjmy z prodeje zboží	0,00	0,00	140 281,00	19 131,00
Celkem	1 119 097,61	1 622 534,08	2 594 922,31	1 612 071,01

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Nedaňové příjmy se dělí na několik druhů, z nichž nejvýznamnější jsou příjmy z poskytování služeb a výrobků. Tyto příjmy tvoří průměrně 68,77% celkových nedaňových příjmů, v roce 2008 byl jejich podíl na celkových nedaňových příjmech téměř 80%. Obec Božanov je tedy příkladem výsledku nedávno provedeného průzkumu, který proběhl v roce 2009 a byl uveřejněn v Deníku veřejné správy. Tento průzkum se zabýval porovnáním příjmů podle velikostních skupin. Z průzkumu vyplynulo, že u příjmů z vlastní činnosti jsou mnohem úspěšnější malé obce oproti obcím středním či velkým. Nejmenší obce dosáhly téměř čtyřnásobek toho, co obce největší. Autoři průzkumu to vysvětlují tím, že malé obce si více činností zajišťují vlastními silami, větší pak více spolupracují se soukromým sektorem.³² Obec Božanov

³² DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin*. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z: < <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456&hledej=p%F8%EDjmy+obc%ED> >

vlastní obecní lesy, z nich plyne příjem v rámci prodeje dřeva, dále obec vlastní a provozuje vodovod, z něho plynou příjmy v rámci prodeje pitné vody pro občany obce a drobné podnikatele. Další příjmy z poskytování služeb či výrobků plynou například z kulturní činnosti, pohřebnictví či jiných činností a služeb poskytovaných obcí pro soukromý sektor.

Příjmy z pronájmu pozemků tvoří příliš důležitou část nedaňových příjmů, v daném období vykazují nepatrný podíl na celkových nedaňových příjmech, zejména v posledních dvou letech sledovaného období, to je způsobeno snížením prodeje obecních pozemků.

Ostatní nedaňové příjmy jsou nahodilé příjmy, které plynou obci od soukromého sektoru, například je možné řadit mezi ostatní nedaňové příjmy každoroční příspěvek od společnosti Granit Lipnice, s.r.o. na údržbu místní komunikace.

V roce 2008 obec Božanov zahájila provoz obchodu s potravinami, příjem z provozování obchodu se řadí mezi příjmy z prodeje zboží. Provoz obecní prodejny je od roku 2009 veden v rámci hospodářské činnosti obce. Hospodářská činnost není součástí finančního plánu obce, proto se v dalších letech nepromítne v rozpočtu obce.

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy obsahují příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku (DHM), z prodeje pozemků a z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí. Kapitálové příjmy mají obvykle jednorázový charakter.

Tabulka 9. Struktura kapitálových příjmů obce v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Příjmy z prodeje DHM	125 000,00	3 000,00	0,00	6 500,00
Příjmy z prodeje pozemků	183 830,00	684 963,00	821 808,00	1 244 316,00
Příjmy z prodeje ost. nemovitostí a jejich částí	130 000,00	0,00	0,00	0,00
Celkem	438 830,00	687 963,00	821 808,00	1 250 816,00

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Nedůležitějším kapitálovým příjmem jsou nepochybně příjmy z prodeje pozemků, které mají vzrůstající tendenci, v roce 2008 tvoří dokonce 100% podílu na celkových kapitálových příjmech. Příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku (DHM) a příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí má poměrně zanedbatelný vliv na celkové kapitálové příjmy. Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí figurovaly v rozpočtu pouze v roce 2006, kdy obec prodala obecní garáž. Obec prodává své nemovitosti pouze ve výjimečných případech, v roce 2006 byl důvodem prodeje neuspokojivý stav, svým uspořádáním objekt nevyhovoval další přestavbě na potřebné obecní prostory.

Přijaté dotace

Poslední skupinou příjmů dle rozpočtové skladby obce Božanov jsou přijaté dotace. Přijaté dotace se dělí na investiční a neinvestiční. Obě skupiny dotací mají stejné členění, a to na dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (státní rozpočet, včetně ministerstev, státní fondy, Národní fond atd.), od rozpočtů územní úrovně (jiné obce, např. příspěvky na úhradu provozních výdajů škol, kam chodí děti z jiné obce), od kraje, dále jsou to převody z vlastních fondů a dotace ze zahraničí³³.

Tabulka 10. Struktura přijatých dotací obce v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Neinvestiční přijaté transfery z všeob. pokl.	34 039,00	50 000,00	20 000,00	18 722,40
Neinvestiční přijaté dotace ze stát. rozpočtu	18 680,00	20 630,00	24 660,00	28 690,00
Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze stát. rozpočtu	357 158,00	216 058,00	481 574,00	660 525,00
Neinvestiční přijaté transfery od krajů	369 750,00	4 640,00	34 360,00	171 170,00
Ostatní přijaté transfery ze státního rozpočtu	63 212,70	1 650 000,00	0,00	16 124,73
Investiční přijaté transfery od krajů	320 000,00	1 130 800,00	900 000,00	0,00
Převody z rozpočtových příjmů	0,00	0,00	0,00	600 910,40
Investiční přijaté transfery z NF	0,00	0,00	0,00	272 731,18
Celkem	1 162 839,70	3 072 128,00	1 460 594,00	1 768 873,71

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

³³ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin*. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z: < <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456&hledej=p%F8%EDjmy+obc%ED> >

Přijaté dotace měly ve sledovaném období poměrně podobný průběh, jedinou výjimkou byl rok 2007. Meziroční nárůst 2006/2007 byl 164,19%, to bylo způsobenou potřebou peněžních prostředků na projekt „Výstavba domu pro seniory“ a na „Projekt obnovy venkova“. Na tyto projekty byly především čerpány dotace z rozpočtu státu a rozpočtu kraje.

Největší projekt v historii obce „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow“ byl realizován v roce 2009, náklady na jeho realizaci dosahovaly přibližně 17 000 000, z 85% byl tento projekt hrazen dotací z EU. Tato dotace bude ovšem vyplacena zpětně na základě dodaných faktur obcí Božanov v roce 2010, proto není zahrnuta v rozpočtu obce za rok 2009.

Další položkou jsou neinvestiční přijaté transfery od krajů, které vykazují skokový průběh. Tento vývoj je dán tím, jaké dotace obec obdržela - v roce 2006 obdržela neinvestiční dotaci na nákup terénního automobilu, v roce 2007 až 2009 to byly neinvestiční dotace na úroky z úvěrů.

Průběh přijatých transferů ze státního rozpočtu je poměrně nesourodý. Nejvyšší částka v rámci této konkrétní dotace byla poskytnuta v roce 2007. Opět byl tento příjem především použit na projekty „Výstavba domu pro seniory“.

Přijaté transfery od krajů mají rozdílný průběh. V roce 2006 obec Božanov čerpala dotaci na projekt „Výměna střešní krytiny na budově obecního úřadu“, v roce 2007 na projekt „Výstavba domu pro seniory“, v roce 2008 obec pokračovala v realizaci projektu „Výstavba domu pro seniory“ a dále peněžní prostředky z investiční přijaté dotace použila na projekt „Výměna oken a zateplení budovy obecního úřadu I. etapa“. V roce 2009 obec nežádala o investiční dotaci od kraje.

2.5 Výdajová část rozpočtu obce ve sledovaném období

Výdaje obce ovlivňují růst, možnosti a vývoj obce, odvíjí se od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti a případně od schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji, především půjčkou či úvěrem.³⁴ Obec Božanov člení výdaje na běžné výdaje a kapitálové výdaje dle rozpočtové skladby.

2.5.1 Celkové výdaje

Následující tabulka zobrazuje vývoj celkových výdajů obce Božanov ve sledovaném období.

Tabulka 11. Skutečné výdaje v letech 2006 – 2009 (v Kč)

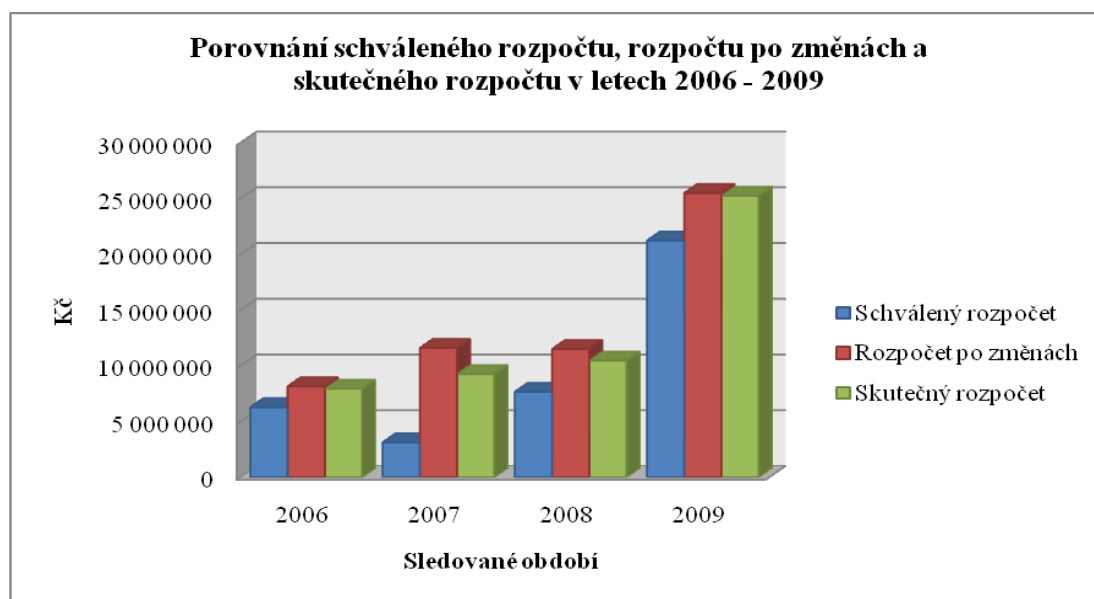
	2006	2007	2008	2009
Schválený rozpočet	6 288 510,00	3 128 630,00	7 664 460,00	21 238 990,00
Rozpočet po změnách	8 161 370,00	11 600 030,00	11 500 820,00	25 495 859,00
Skutečný rozpočet	7 937 472,56	9 265 353,44	10 481 291,53	25 252 211,63

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Jak již bylo řečeno, celkové výdaje obce mají rostoucí tendenci a ve sledovaném období vždy převyšují celkové příjmy za jednotlivé roky. Nejvyšší částka celkových skutečných výdajů byla v roce 2009, což bylo způsobeno realizací historicky nejrozsáhlejšího projektu „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow“, kde výdaje na tento projekt sahaly k 17 000 000 Kč. Ovšem obec, jak již bylo řečeno, na tento projekt získala dotaci z EU ve výši 85% z vynaložených výdajů, kterou získá zpětně po předložení faktur. Porovnání výdajů schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a skutečného rozpočtu zachycuje následující graf.

³⁴ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Výdaje obcí – porovnání vývoje a struktury obecních výdajů*. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6346154&hledej=struktura+p%F8%EDjm%F9>>

Graf 4. Porovnání schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a skutečného rozpočtu (v Kč)

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Z grafu je zřejmé, že každoročně dochází při sestavování rozpočtu k podhodnocení očekávaných výdajů. Důvodem tohoto podhodnocení je především nejistota v rámci přidělení žádaných dotací či bankovních úvěrů, kdy obec vyčkává na rozhodnutí a až posléze zahrne do svých výdajů budoucí projekt, na který bude čerpána žádaná dotace či bankovní úvěr.

2.5.2 Druhovú struktura výdajů obce ve sledovaném období

Popis celkových výdajů na základě uvedené tabulky a grafu nezachycuje dělení výdajů a jejich změny – růst či pokles. Následující tabulka zachycuje běžné a kapitálové výdaje obce Božanov a jejich podíl na celkových výdajích.

Tabulka 12. Vývoj druhové struktury výdajů v letech 2006 – 2009

Výdajová položka dle druhu	2006 (v Kč)	Podíl %	2007 (v Kč)	Podíl %	2008 (v Kč)	Podíl %	2009 (v Kč)	Podíl %
Běžné výdaje	4 327 888,56	54,52%	3 752 306,94	40,50%	5 363 593,33	51,17%	5 667 544,63	22,44%
Kapitálové výdaje	3 609 584,00	45,48%	5 513 046,50	59,50%	5 117 698,20	48,83%	19 584 667,00	77,56%
Celkem	7 937 472,56	100,00%	9 265 353,44	100,00%	10 481 291,53	100,00%	25 252 211,63	100,00%

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Výše uvedená tabulka poukazuje na to, že poměr běžných a kapitálových výdajů byl v letech 2006 – 2007 poměrně vyrovnaný. Velký rozdíl mezi těmito výdaji vznikl v roce 2009, důvodem tohoto rozdílu byla opět realizace projektu „Zkvalitnění dopravní infrastruktury“ a dále nákup čističky odpadních vod za více jak 1 000 000 Kč.

Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou neinvestiční výdaje na běžný provoz obce. Následující tabulka zobrazuje druhy běžných výdajů obce Božanov.

Tabulka 13. Struktura běžných výdajů v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Podpora ostatních produkčních činností	0,00	383 965,98	420 205,31	408 375,10
Vnitřní obchod	11 531,00	16 208,00	50 174,00	86 420,00
Silnice	64 849,20	29 742,00	13 969,50	196 302,30
Pitná voda	156 680,00	117 112,50	111 418,50	146 985,50
Odvád. a čišt. odpadních vod	78 494,00	18 219,00	53 595,50	122 935,88
Vodní díla v zemědělské krajině	0,00	0,00	116 995,00	0,00
Předškolní zařízení	203 000,00	204 000,00	200 000,00	211 370,00
Základní školy	116 747,00	161 000,00	208 000,00	231 900,00
Zájmová činnost v kultuře	295 926,80	52 146,00	156 806,50	126 988,42
Zálež. kultury, církví a sděl. prostředků	40 991,00	34 334,50	58 209,00	46 181,00
Ostatní tělovýchovná činnost	40 000,00	40 000,00	43 700,00	40 000,00
Využití volného času dětí a mládeže	0,00	0,00	0,00	0,00
Zájmová činnost a rekreace	10 000,00	12 000,00	15 000,00	10 000,00
Bytové hospodářství	704 494,80	282 276,34	273 155,00	347 124,00
Veřejné osvětlení	79 676,40	56 768,00	48 321,00	41 323,50
Pohřebnictví	0,00	2 130,00	3 619,00	0,00
Komunální služby a územní rozvoj	919 085,40	823 334,00	1 760 079,81	1 124 476,12
Sběr a odvoz komunálních odpadů	283 855,11	302 077,84	313 478,14	240 616,20
Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	26 938,20	14 205,00	23 653,50	30 700,70
Požární ochrana - dobr. část	37 688,50	18 958,50	39 842,60	31 685,00
Zastupitelstva obcí	543 188,00	559 483,00	685 412,50	616 328,00
Volby	34 039,00	0,00	20 000,00	21 101,20
Činnost místní správy	350 762,31	545 896,34	493 687,25	616 337,47
Výdaje z úvěrů finančních operací	46 973,84	78 449,94	254 271,22	377 839,84
Převody vlastním fondům v rozp. úz. úr	0,00	0,00	0,00	600 910,40
Ostatní finanční operace	0,00	0,00	0,00	-8 356,00
Pěstební činnost	282968	0,00	0,00	0,00
Celkem	4 327 888,56	3 752 306,94	5 363 593,33	5 667 544,63

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Pro rozbor běžných výdajů obce Božanov bylo vybráno několik specifických položek uvedené tabulky.

Zajímavý vývoj můžeme sledovat u položky běžných výdajů, které byly použity v rámci obecních silnic. V roce 2009 je patrný podstatný nárůst, který byl způsoben již zmiňovaným projektem „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow“, jednalo se o dodatečné běžné výdaje při realizaci projektu konané vlastní činností, které nebyly zahrnuty v původním plánu z důvodu nepředvídatelnosti jejich potřeby v budoucnu.

Další skokový nárůst v roce 2009 můžeme sledovat u položky odvádění a čištění odpadních vod, důvodem tohoto vzrůstu byly přípravné práce na odkanalizování obce.

Položka vodní díla v zemědělské krajině se ve struktuře běžných výdajů pouze v roce 2008, kdy byla provedena oprava poškozené hráze vodní nádrže Pod Korunou.

Částka na ostatní tělovýchovnou činnost se ve všech sledovaných letech pohybuje v téměř totožné rovině, obec neměla důvod přispěvek na činnost TJ Sokol Božanov již několik let měnit.

Položka komunální služby a územní rozvoj zastřešuje mzdové náklady na údržbáře a zaměstnance na veřejně prospěšných pracích, cestovné či výdaje na pohonné hmoty a maziva. Jak je z tabulky patrné tato položka má největší podíl na celkových běžných výdajích. Podíl se průměrně pohybuje kolem 24%.

Převody mezi vlastními fondy na rozpočtové územní úrovni se objevují mezi běžnými výdaji poprvé v roce 2009, jedná se o převody mezi jednotlivými účty obce (hlavní činnost – hospodářská činnost).

Další položka ostatní finanční operace se také objevuje poprvé v roce 2009, v tomto roce se obec stala plátcem DPH, záporná částka zobrazuje nadměrný odpočet DPH.

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou investiční výdaje obce a používají se na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku a na pořízení finančního majetku dlouhodobé povahy.

Tabulka 14. Struktura kapitálových výdajů v letech 2006 – 2009 (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
Budovy, haly a stavby	3 066 354,50	5 034 285,50	5 020 328,20	19 377 667,00
Ost. nákup DNHM	0,00	175 000,00	0,00	120 000,00
Stroje, přístroje a zařízení	350 832,50	63 000,00	65 000,00	87 000,00
Pozemky	0,00	197 800,00	32 370,00	0,00
Ostatní invest. transfery	169 857,00	15 790,00	0,00	0,00
Nákup majetkových podílů	22 540,00	27 171,00	0,00	0,00
Celkem	3 609 584,00	5 513 046,50	5 117 698,20	19 584 667,00

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Největší podíl na kapitálových výdajích má položka zahrnující Budovy, haly a stavby. V roce 2006 došlo k dokončení projektu „Výstavba domu pro mladé rodiny“, který obsahoval čtyři bytové jednotky. Obec projekt realizovala z důvodu podpory a udržení mladých rodin v obci. V letech 2007 – 2008 proběhl projekt „Výstavby domu pro seniory“, obec tímto projektem chtěla zamezit často nutným odchodům seniorů z obce. V roce 2009 byl realizován již několikrát zmíněný projekt „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow“ a nákup čističky odpadních vod.

Obec v letech 2007 a 2009 realizovala nákup dlouhodobého nehmotného majetku (DNHM) v podobě územního plánu, který se skládal z dvou etap. V roce 2007 byla realizována první etapa, která zahrnovala průzkum, rozbor a návrhovou část. Druhá etapa byla realizována v roce 2009, ta se zaměřila na dokončení územního plánu.

Nákup pozemků uskutečnila obec v roce 2007, kdy se jednalo o nákup lesního pozemku včetně porostu, a v roce 2008, kdy byl koupen stavební pozemek za účelem budoucí výstavby v obci

Dalšími položkami kapitálových výdajů jsou ostatní investiční transfery, které zahrnují v letech 2006 a 2007 příspěvek Dobrovolnému svazku obcí.

Nákup majetkových podílů proběhl v letech 2006 a 2007, jednalo se o nákup restitučních nároků za účelem převodu restitučních pozemků do pozemkového fondu z důvodu potřeby rozšíření pozemků u vodní nádrže.

2.6 Zhodnocení hospodaření obce

Souhrnná analýza by měla zahrnovat nejen údaje pro utvoření základní představy o fungování obce, ale také rozbor hospodaření organizací a institucí v obci. V předchozí analýze byl ovšem kladen důraz především na porovnání příjmů a výdajů obce.

Jak již bylo řečeno a z předchozí analýzy vyplývá, ve sledovaném období obec každoročně hospodařila s deficitním rozpočtem. Rozdíl mezi skutečnými příjmy a skutečnými výdaji byl v letech 2006 – 2009 nevyrovnaný. Tento rozdíl zásadně ovlivnily skutečné výdaje, které měly rostoucí tendenci.

Pokud se zaměříme na skutečné příjmy obce Božanov, můžeme si všimnout, že do roku 2008 skutečné příjmy narůstaly, v roce 2009 došlo k mírnému poklesu, což je možné vysvětlit ekonomickým útlumem. Růst příjmů je pro obec velmi pozitivním faktorem, proto se obec snaží udržet hladinu opakujících příjmů průměrně okolo 75%. Opakující příjmy jsou základem pro budoucí plánování výdajů obce.

Rozčleněním skutečných výdajů obce Božanov na provozní výdaje (běžné výdaje na provoz obce) a na investiční výdaje získáme jejich porovnání. Provozní výdaje dosahují 42 % z celkových skutečných výdajů a podíl investičních výdajů je tedy 58%. Obec Božanov ve sledovaném období realizovala každoročně jeden zásadní projekt, kterým poukázala na snahu o rozšíření či zlepšení situace obce, na úkor vydaných peněžních prostředků.

Aby mohly být poskytnuty komplexnější informace o finanční situaci obce, je vhodné využít ukazatelů, které byly vyvinuty pro její zhodnocení a následnému vedení k větší opatrnosti při nakládání se svěřenými veřejnými prostředky. Jedná se o tyto ukazatele:

Informativní ukazatele

- 1) Počet obyvatel
- 2) Příjem celkem (po konsolidaci)
- 3) Úroky
- 4) Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
- 5) Dluhová služba celkem
- 6) Ukazatel dluhové služby (v %)
- 7) Rozvaha aktiv a pasiv
- 8) Cizí zdroje a přijaté návratné finanční výpomoci
- 9) Stav na bankovních účtech
- 10) Úvěry a komunální obligace
- 11) Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
- 12) Zadluženost celkem
- 13) Podíl zadluženosti na cizích zdrojích a přijatých návratných finančních výpomocích (v %)
- 14) Zadluženost (cizí zdroje a přijaté návratné finanční výpomoci) na 1 obyvatele
- 15) Oběžná aktiva
- 16) Krátkodobé závazky

Monitorující ukazatele

- 17) Podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí (PNFV) k celkovým aktivům (v %)
- 18) Celková (běžná) likvidita (current ratio)³⁵

³⁵ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí*. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_monitoring_hospodareni_obci.html>

Následující tabulka obsahuje vybrané informativní a monitorující ukazatele.

Tabulka 15. Soustava vybraných informativních a monitorujících ukazatelů (v tis. Kč)

Rok	Počet obyvatel	Příjem celkem (po konsolidaci)	Úroky	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Dluhová služba
2006	354	5 677,93	46,97	364,03	411
2007	346	8 423,91	78,45	578,45	578,45
2008	353	8 811,03	239,25	711,76	951,01
2009	353	7 610,35	335,35	1 206,64	1 541,99

Ukazatel dluhové služby	Cizí zdroje a PNFV	Zadluženost na 1 obyvatele	Oběžná aktiva	Krátkodobé závazky	Celková likvidita
7,24	2 444,40	6,91	369,27	x	x
6,87	5574,27	16,11	2 551,90	98,87	25,81
10,79	6 088,95	17,25	1 469,01	176,31	8,33
20,26	23 151,81	65,59	508,09	1 410,90	0,36

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M a rozvahy obce Božanov za období 2006 – 2007

Největší vypovídací schopnost v rámci uvedených ukazatelů mají ukazatel dluhové služby, zadluženost na jednoho obyvatele a celková likvidita.

Ukazatel dluhové služby vychází z výše obecního dluhu. Výše dluhu však sama o sobě nevypovídá např. o tom, jak dluhová služba (splácení úroků a jistiny) zatěžuje rozpočet, tedy do jaké míry může omezovat další aktivity obce.³⁶ Vláda České republiky stanovila maximální výši ukazatele dluhové služby na 30%. Do této hodnoty nehrozí předlužení a s ním spojená rizika a obec nemusí přijímat zvláštní opatření. Obec Božanov se ve všech sledovaných letech pohybovala pod stanovenou hranicí, ačkoli ukazatel dluhové služby měl vzrůstající tendenci. Vysoký nárůst byl zaznamenán v roce 2009, to bylo způsobeno již několikrát zmiňovaným projektem „Zkvalitnění dopravní infrastruktury Božanov - Radkow“, kdy obec musela získat vysoký úvěr na předfinancování akce. Z toho vyplývá, že výše dluhové služby je důležitým ukazatelem, ale nemusí vždy podávat reálný obraz hospodaření obce, naopak krátkodobá vyšší úroveň ukazatele může znamenat investice směřující k zlepšení či rozšíření majetku obce.

³⁶ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hodnocení dluhové služby*. [online].[cit. 2010-05-01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6160546&hledej=dluhov%E1+slu%9Eba>>

Roste i zadluženost na jednoho obyvatele. Meziroční nárůst v roce 2006/2007 činil 133,14%, v roce 2007/2008 7,08% a v roce 2008/2009 dosáhl nárůstu o 280,23%. Opět je ale rok 2009 poměrně zkreslený. Obec Božanov předpokládá snížení ukazatele v následujícím roce zhruba o 70 %.

Ukazatel celkové likvidity vypovídá o schopnosti dostát svým závazkům. Celková likvidita obce je podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Pokud se celková likvidita po vyhodnocení všech obecních materiálů bude pohybovat v intervalu $<0,1>$ a zároveň podíl jejich cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům bude vyšší než 25 % včetně, bude obec oslovena dopisem ministra financí a požádána o zdůvodnění neuspokojivého stavu a o stanovisko zastupitelstva obce.³⁷ Obec Božanov v roce 2009 vykazovala ukazatel celkové likvidity nižší než jedna a zároveň podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům vyšší než 25%. Díky těmto hodnotám byla obec zařazena do skupiny s vyšší mírou rizika hospodaření a obdržela žádost o vyjádření z Ministerstva financí. Obec Božanov tuto skutečnost vysvětlila získáním vysokého úvěru na již zmiňovaný historicky největší projekt obce. Obec v příštím roce předpokládá snížení zadluženosti na cca 5 mil. Kč.

³⁷ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí*. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_monitoring_hospodareni_obci.html

3 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE

Snaha o zlepšení ekonomické situace obce s sebou nese nejen koncepční plánování, ale také povědomí o finanční či majetkové situaci obce. Je velmi důležité brát ohled na minulý, ale také na budoucí možný vývoj obce, který odráží schopnost obce zajistit finanční prostředky na její fungování.

Z analýzy obce Božanov vyplynulo, že výdajová část rozpočtu obce značně převyšuje příjmovou část. Z tohoto důvodu by se obec měla zaměřit právě na zvýšení příjmů konkrétními plány. Tato práce ovšem nemá za cíl nabídnout některé megalomanské zajímavé projekty s nejistou návratností, které jsou často vysoce nad úvěrovými možnostmi menší obce. Následující návrhy jsou tedy spíše zaměřeny na skutečné možnosti, jenž mohou mít velmi blízko svému opravdovému uplatnění.

3.1 Rozšíření vodovodní sítě o podnikatelské subjekty a zvýšení ceny vodného

Vodovod Božanov byl vybudován v roce 1923 a od roku 1995 spadá do vlastnictví obce. Do roku 1995 byl provozován vodárenským podnikem Vodovody a kanalizace Náchod a.s., poté přešel jako historický majetek obce do jejího vlastnictví. Obec vodovod nejen vlastní, ale také provozuje a realizuje investiční projekty na vodovodu.

Vodovod zásobuje pitnou vodou obyvatele a ostatní odběratele v obou částech obce – v části Božanov a v části Studená voda. Zdrojem pitné vody je jímací štola. Hlavní řád je veden do horního vodojemu ze štoly, ze kterého je zásobována místní část Studená voda. Z horního vodojemu je napájen dolní vodojem, který je zásobárnou pitné vody části Božanov. Kapacita zdroje 6 m³/s. Hlavní páteřní síť rozvodu hlavního řádu je o průměru 110 mm a je ze dvou třetin po rekonstrukci. Rekonstrukce probíhají od roku převzetí do vlastnictví obce Božanov. Obec do rekonstrukcí investovala již přes 12 mil. Kč, téměř polovina vložených finančních prostředků plynula z dotací od Ministerstva zemědělství ČR.³⁸

³⁸ Zpracováno dle Provozního řádu obecního vodovodu

Vodovodní řád zásobuje téměř 200 domácností a 12 podnikatelských subjektů působících v obci. Po roce 1989 se poměr spotřeby vody mezi domácnostmi a podnikatelskými subjekty značně snížil. V současné době se v obci Božanov vyskytuje několik podnikatelských subjektů, o které by mohla být vodovodní síť rozšířena. Jedná se o zemědělský subjekt chovající na území obce Božanov dobytek, drobné podnikatele působící v rámci dřevozpracujícího odvětví a soukromého investora usilujícího o výstavbu projektu rodinných domů, kde by se jednalo o napojení rozvojové plochy pro rodinné domy.

Dosavadní vývoj příjmů za vodné

Jak již bylo zmíněno, obec Božanov zásobuje pitnou vodu průměrně 200 domácnostmi a 12 podnikatelských subjektů. Kalkulace ceny vodného vychází z běžných výdajů a je stanovena dvousložkově – na pevnou složku a variabilní složku za odebrané množství vody. Spotřeba vody se za poslední roky výrazně nezměnila, průměrně se jedná o 24 700 m³ vody. Výše ceny pevné složky vodného se pohybuje za poslední čtyři roky na úrovni 240 Kč. Variabilní složka za odebrané množství měla za poslední čtyři roky rostoucí průběh, v roce 2006 byla cena stanovena na 7,60 Kč/m³, 2007 na 10,60 Kč/m³, 2008 na 11 Kč/m³. a v roce 2009 na 12 Kč/m³.

Tabulka 16. Vývoj příjmů za vodné v letech 2006 – 2007 (v Kč)

Rok	Příjem obecního rozpočtu
2006	218 695,00
2007	279 709,00
2008	257 413,00
2009	292 780,00

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Příjem z vodného měl ve sledovaných letech vzrůstající tendenci, jediný pokles vykazuje v roce 2008 a to v hodnotě 7,97 % oproti předchozímu roku. Meziroční nárůst byl v letech 2006/2007 27,9 % a v letech 2008/2009 dosáhl 13,74 %.

Kalkulace ceny vodného při rozšíření vodovodní sítě o podnikatelské subjekty

Jak již bylo uvedeno, rozšíření vodovodní sítě by obnášelo oslovení zemědělského subjektu, který chová na území obce dobytek, oslovení dvou dřevozpracujících subjektů a soukromého investora usilujícího o výstavbu projektu rodinných domů, kde by se jednalo o napojení rozvojové plochy pro rodinné domy.

V současné době si zemědělský subjekt a dřevozpracující subjekty obstarávají vodu sami dovážením v cisternách. Ovšem tento způsob se jeví poměrně neekonomický. Co se týká soukromého investora, který usiluje o vybudování čtyř rodinných domů na území obce Božanov, je v jeho vlastním zájmu dohodnout s obcí podmínky na realizaci rozšíření vodovodní sítě pro jeho budoucí projekt. Pokud by došlo k rozšíření vodovodní sítě, pak by obec byla nucena vybudovat cca 200 m hlavního řádu. Náklady by byly poměrně rozděleny mezi všechny subjekty, jež by vodovod využívaly.

Zemědělský subjekt chová 200 ks dobytka volně ustájených na území obce. Denní spotřeba jednoho kusu dobytka je přibližně třicet litrů vody. Roční spotřeba by dosáhla 2190 m³, roční příjem do obecního rozpočtu by dosahoval 26 280 Kč.

Předběžný roční příjem do obecního rozpočtu pro dřevozpracující subjekty byl odhadnut na 5000 Kč.

Průměrná spotřeba vody jedné domácnosti je v obci 200 m³/rok. Pro čtyři domácnosti je tedy spotřeba 800 m³/rok.

Pro přehlednost uvádím tabulku s částkami ročních výdajů za vodné jednotlivých subjektů.

Tabulka 17. Předpokládané příjmy do obecního rozpočtu jednotlivých podnikatelských subjektů (v Kč)

Subjekt	Předpokládaný roční příjem do obecního rozpočtu
Zemědělský subjekt	26 280,00
Dřevozpracující subjekty	5 000,00
Soukromý investor	9 600,00
Celkem	40 880,00

Zdroj: vlastní zpracování

Zvýšení ceny vodného

Dosavadní kalkulace ceny vodného vychází z běžných výdajů a nezahrnuje investiční potřeby pro obnovu vodovodu. Zvýšení ceny vodného by umožnilo získání finančních prostředků na možnost rychlejší rekonstrukce vodovodního řádu a jeho zajištění udržitelnosti pro budoucí generace. Navrhované zvýšení se bude týkat variabilní složky za odebrané množství vody. Současná cena je 12 Kč/m³. Kalkulace byla provedena na částky 15 Kč/m³ a 18 Kč/m³ při průměrné roční spotřebě 24 700 m³ vody. Výsledné částky zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 18. Předpokládané roční příjmy do obecního rozpočtu při zvýšení cen variabilní složky vodného (v Kč)

	12 Kč	15 Kč	18 Kč
Předpokládaný roční příjem do obecního rozpočtu	296 400,00	370 500,00	444 600,00
Přínos do obecního rozpočtu	0,00	74 100,00	148 200,00

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že při zvýšení ceny z 12 Kč/m³ na 15 Kč/m³ vodného obec získá do obecního rozpočtu 74 100 Kč a při zvýšení z 12 Kč/m³ na 18 Kč/m³ obec získá 148 200 Kč.

Kombinace rozšíření vodovodní sítě a zvýšení ceny vodného

Jako nejlepší řešení pro obec se jeví kombinace rozšíření vodovodní sítě a zvýšení ceny vodného. Roční spotřeba při rozšíření vodovodní sítě o podnikatelské subjekty stoupne z 24 700 m³ na 28 106 m³. V následující tabulce je uveden přehled kalkulace zisku z vodného do obecního rozpočtu při dané kombinaci.

Tabulka 19. Předpokládané příjmy do obecního rozpočtu při rozšíření vodovodní sítě a zvýšení ceny vodného (v Kč)

	15 Kč	18 Kč
Předpokládaný roční příjem do obecního rozpočtu	421 590,00	505 908,00

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že při zvýšení ceny vodného na 15 Kč/m³ obec získá do obecního rozpočtu částku 421 590 Kč, což je přibližně o 125 190 Kč více než při stávající situaci. V případě zvýšení ceny vodného na 18 Kč/m³ obec získá do obecního rozpočtu částku 505 908 Kč, což je o 209 508 Kč více než v současné době.

Z návrhu vyplývá, že by se obec neměla bránit rozšiřování vodovodní sítě ani zvýšení ceny za vodné. V současné době je cena vodného v obci podprůměrná v rámci Královéhradeckého kraje, proto její zvýšení je hlavním doporučením. V návrhu byla použita dvě zvýšení, vždy o 3 Kč/m³. Jako výhodnější se mi jeví zvýšení pouze na 15 Kč/m³, jelikož zvýšení o 6 Kč/m³ na 18 Kč/m³ by mohlo znamenat určité zatížení pro odběratele a tento krok by se mohl jevit jako nepopulární. Ovšem do budoucna obci doporučuji uvažovat o každoročním navýšení ceny vodného o částku, která bude v budoucnu odpovídat průměru Královéhradeckého kraje. Tato částka se pohybuje okolo 25 Kč/m³.

3.2 Zvýšení místního koeficientu daně z nemovitosti

Daň z nemovitosti tvoří v obci Božanov podstatnou část daňových příjmů. Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje předmět daně z nemovitosti, jako pozemky na území České republiky vedené v katastru nemovitostí. Dále tento zákon stanovuje výjimky, tedy takové pozemky, které nejsou předmětem daně z nemovitosti. Jedná se o pozemky v rozsahu půdorysu stavby pozemky zastavěné stavbami, lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení, vodní plochy s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb, pozemky určené pro obranu státu.³⁹ Poplatníkem daně je vlastník pozemku.⁴⁰

Jelikož má obec Božanov v současné době 352 obyvatel, je pro účely určení daně z nemovitosti řazena do první skupiny do 1000 obyvatel v rámci sazby daně z nemovitosti. To tedy znamená, že obec násobí koeficientem 1,0 základní sazbu daně z pozemků i ze staveb.

Navýšení daně z nemovitosti je možné dvěma způsoby, a to obecně závaznou vyhláškou pro jednotlivé části obce může obec stanovený koeficient zvýšit o jednu kategorii nebo snížit o jednu až tři kategorie.⁴¹ Dále má možnost obec obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory s výjimkou pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů.⁴²

Obec Božanov nevyužívá možnost stanovit různé koeficienty v jednotlivých částech obce. Důvodem je členění obce, které nevytváří potřebu pro rozdělení částí dle atraktivnosti, tedy není důvod pro rozčlenění obce na jednotlivé části o různých koeficientech pro daň z nemovitosti.

³⁹ §2 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ §3 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

⁴¹ §6 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² §11 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Ačkoli obec rovněž nikdy nevyužila možnosti navýšení místního koeficientu pro všechny nemovitosti na území obce v rozmezí 2 až 5, o tomto zvýšení by měla do budoucna uvažovat o jako možném významném zdroji příjmů.

Za sledované období let 2006 – 2009 daň z nemovitosti dosahovala průměrně částky příjmů 510 000 Kč, pro obec je to tedy poměrně důležitý zdroj příjmů.

V následující tabulce je uveden přehled zvýšení místního koeficientu daně z nemovitosti dle jednotlivé výše zvýšení. Zvýšení se odráží od částky daně z nemovitosti za sledované období 2006 - 2009, kdy tento příjem činil průměrně za toto období 510 000 Kč.

Tabulka 20. Předpokládané roční příjmy do obecního rozpočtu v závislosti na stanoveném místním koeficientu (v Kč)

Místní koeficient	Předpokládaný roční příjem do obecního rozpočtu
1	510 000,00
2	737 000,00
3	964 000,00
4	1 191 000,00
5	1 418 000,00

Zdroj: vlastní zpracování

Částka, o kterou se zvýšil roční příjem v závislosti na stanovení místního koeficientu, byla stanovena na 227 000 Kč. Tato částka vychází z odhadu na základě konzultace s Finančním úřadem Broumov a vedením obce Božanov, kdy byly vyjmuty pozemky, kterých se zvýšení místního koeficientu netýká, např. orné půdy, zahrady, ovocné sady, atd.

Zvýšení, které pro obec přichází v úvahu v následujícím období je zvýšení koeficientu na úroveň 2 s ohledem na zatížení majitelů nemovitostí. Při tomto zvýšení by se zatížení majitelů nemovitostí navýšilo o rozmezí 300 Kč – 1000 Kč v závislosti na velikosti zastavěných ploch a staveb.

Z uvedeného vyplývá doporučení zvýšení místního koeficientu daně z nemovitosti na úroveň 2 v následujícím roce, což by do obecního rozpočtu přineslo o 227 000 Kč oproti roku 2009 a sestavení budoucího plánu v postupném zvyšování místního koeficientu dle potřeb obce.

3.3 Zvýšení příjmů z pronájmu obecních nemovitostí a jejich částí

Obec Božanov vlastní 22 bytů v pěti obecních domech o celkové rozloze 1380 m². Do roku 2009 byla část bytů (11) vedena jako byty s regulovaným nájemným. Tyto byty mají celkovou rozlohu 750 m² a cena za 1 m² se pohybovala ve výši 18 Kč/měsíc. Zbýlá část bytů (11) má celkovou rozlohu 630 m² a obec je spravovala jako byty s deregulovaným nájemným, cena za 1 m² byla stanovena na 25 Kč/měsíc.

Výše nájemného u bytů s regulovaným nájemným vychází ze zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje postup při jednostranném zvyšování nájemného z bytu a jeho platnost končí k datu 31. 10. 2010. Po tomto datu by měla platit nová právní úprava obsažená v občanském zákoníku. Zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje v § 3, že Pronajímatel je oprávněn jednostranně zvýšit nájemné jedenkrát ročně počínaje 1. lednem 2007 a následně vždy k 1. lednu, popřípadě později, avšak nikoliv zpětně za období, které uplynulo od 1. ledna daného roku, pokud se s nájemcem na změně nájemného nedohodne jinak. Obec Božanov možnosti využila a u bytů s regulovaným nájemným cenu za 1 m² zvyšovala od roku 2007 v průměru o 4 % na současnou částku 18 Kč/m².

V následující tabulce je uveden vývoj příjmů z pronájmu obecních domů a jejich částí.

Tabulka 21. Vývoj příjmů z pronájmu za období 2006 – 2009 (v Kč)

Rok	Částka příjmu z pronájmu
2006	108 308,50
2007	208 941,00
2008	215 945,50
2009	326 844,00

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov

Z tabulky vyplývá, že příjem z pronájmu obecních bytů měl vzrůstající tendenci. To je pro obec pozitivní zpráva a měla by v tomto trendu pokračovat, jelikož příjmy z pronájmu nepředstavují v obecním rozpočtu zanedbatelnou částku. Z toho vyplývá další doporučení pro zvýšení příjmové stránky obecního rozpočtu – zvýšení ceny nájemného obecních bytů.

V roce 2009 měla obec Božanov příjem z bytů s regulovaným nájemným přibližně 13 500 Kč/měsíc, tedy částku 162 000 Kč/rok, u bytů s deregulovaným nájemným dosahoval příjem částky přibližně 15 750 Kč/měsíc, tedy 189 000 Kč/rok. Celková částka za nájemné se liší od vykázané částky ve finančních výkazech obce Božanov za rok 2009 přibližně o částku 24 000 Kč, tento rozdíl poukazuje na dlužnou částku v rámci nájemného.

Průměrná rodina žijící v obecním bytě 3+1 o rozloze 65 m² v obci Božanov zaplatí měsíční nájemné ve výši 1170 Kč v bytě s regulovaným nájemným a částku 1650 Kč v bytě s deregulovaným nájemným. Z toho vyplývá, že nájemné je v obci na poměrně nízké úrovni, proto by zvýšení nájemného nemělo občany žijící v obecních bytech příliš zatížit.

Návrh na zvýšení nájemného by se v první řadě měl dotýkat zvýšení ceny regulovaného nájemného. Obec Božanov má v současné době možnost zvýšit tuto hodnotu na stejnou úroveň jako je cena deregulovaného nájemného, tedy na částku 25 Kč/m². Tuto možnost dává obci již zmiňovaný zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Tento krok obci doporučuji hlavně z důvodu, aby se odstranilo

evidentní znevýhodnění občanů žijících v bytech deregulovaného nájemného. Dále z výše měsíčního nájmu vyplývá, že by pro rodinu bylo únosné další zvýšení ceny za 1 m². Výše zvýšení nájemného za 1 m² je zobrazen pro přehlednost v následující tabulce.

Tabulka 22. Přehled navrhovaného zvýšení nájemného za 1 m² (v Kč)

	Cena za m² v roce 2009	Příjem z nájemného za rok 2009	1. návrh na zvýšení	Příjem z 1. navrhovaného zvýšení	2. návrh na zvýšení	Příjem z 2. navrhovaného zvýšení
Regulované nájemné	18	162 000,00	25	225 000,00	28	252 000,00
Deregulované nájemné	25	189 000,00	25	189 000,00	28	211 680,00
Celkem		351 000,00		414 000,00		463 680,00

Zdroj: Zpracováno dle finančních výkazů FIN 2 – 12 M obce Božanov a vlastní výpočty

Zvýšení nájemného na částku 28 Kč/ m² by do obecního rozpočtu přineslo částku 463 680 Kč, což je o částku 112 680 Kč více než byl příjem v roce 2009. Zároveň by to znamenalo pro rodinu žijící v obecním bytě 3+1 o celkové rozloze 65 m² platit měsíčně částku 1820 Kč, což je o 650 Kč více u rodin žijících doposud v bytě s regulovaným nájemným a o 195 Kč více u rodin žijících doposud v bytech s deregulovaným nájemným. Pro obyvatele žijící v obecních bytech s regulovaným nájemným by zvýšení nájmu znamenalo větší zátěž. Nicméně tento krok je již delší dobu nezbytný pro zachování určité rovnováhy mezi obyvateli žijící v obci a platící o více než třetinu větší nájemné za 1 m² ve srovnatelných podmínkách. Tento krok mimo jiné odpovídá klasickému střetu křivky nabídky a poptávky na bytovém trhu okolí obce Božanov. Každoročně se čekací doba na obecní byty prodlužuje se zvyšujícím se zájmem, obec již nyní eviduje několik dalších žádostí.

3.4 Shrnutí předložených návrhů na zlepšení hospodaření obce

Předložené návrhy v této práci měly ambici zvýšit příjmovou část rozpočtu obce. Jak již bylo uvedeno, příjmovou část rozpočtu obce ve sledovaném období 2006 – 2009 každoročně přesahuje výdajová část. To je způsobeno především investičními výdaji na rozsáhlé projekty obce Božanov ve sledovaném období, proto předložené návrhy byly sestaveny tak, aby obec na jejich realizaci nebyla nucena vynaložit finanční prostředky jak z vlastních zdrojů, tak prostřednictvím bankovních úvěrů.

Na závěr následující tabulka zobrazuje pro přehlednost předpokládané navýšení příjmů obecního rozpočtu oproti roku 2009 v rámci jednotlivých návrhů.

Tabulka 23. Předpokládané navýšení příjmů obecního rozpočtu prostřednictvím jednotlivých návrhů (v Kč)

Jednotlivé návrhy na zvýšení příjmové části rozpočtu obce	Předpokládaný přínos do obecního rozpočtu
Rozšíření vodovodní sítě o podnikatelské subjekty a zvýšení ceny vodného	125 190,00
Zvýšení místního koeficientu daně z nemovitosti	227 000,00
Zvýšení příjmů z pronájmu obecních nemovitostí a jejich částí	112 680,00
Celkem	464 870,00

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Umění účelně hospodařit s penězi obce a zároveň neustále rozvíjet tento samosprávný celek s dlouhodobou perspektivou jsou základní požadavky na zastupitele a starostu obce. Tento požadavek není v žádné době aktuálnější a důležitější než v době hospodářského útlumu, který se téměř vždy projeví na příjmové části každého obecního rozpočtu. K tomu, aby obec měla možnost správného hospodaření se svými prostředky, je důležitá především kvalitní analýza daného celku za několik předchozích uplynulých let. Rozbor by nebyl tak účelný, kdyby na něj nenavázalo určité konstruktivní řešení či návrh na zlepšení fungování dané obce. Tyto návrhy mohou být z různých oblastí v oblasti obce - personální, strukturální, organizační, finanční atd. S ohledem na znalost poměrů dané obce jsem se rozhodla zaměřit se na oblast finanční – příjmovou, neboť právě ta se jeví v současné době klíčovou.

Popis obcí a analýza jejich hospodaření je nejen srozumitelnější ale především použitelnější, vycházíme – li z obecných pravidel, které můžeme formulovat právě pro daný konkrétní případ a podobu obce. Ta, která byla zvolena, je na první pohled obcí typickou, s malým počtem obyvatel, kterých je v České republice několik set. Je možné ovšem tvrdit, že obec Božanov se ze standardu své kategorie odlišuje a to především objemem realizovaných projektů, s jejichž realizací začala v roce 2005 a nadále v nich pokračuje. Pravidelná realizace a čerpání dotací především z fondů Evropské unie je zde pravidelnějšího charakteru. Právě tato skutečnost poměrně značně ztěžuje vyvození jednoznačných závěrů týkající se efektivity hospodaření.

Obec by ovšem neměla spoléhat jen na budoucí jistou dotaci a následnou přípravou dalšího projektu či dotace, motor jejího rozvoje totiž může být nastartován ještě před jejím obdržením. Nutnou podmínkou však vždy bude určité finanční zázemí, které nemusí nutně spočívat jen v prostředcích na bankovním účtu. Toto zázemí může spočívat také ve vytvoření určitých jistých a nejlépe pravidelných příjmů s co nejmenším ztrátovým rizikem. Práce se tedy zaměřila právě na tuto konkrétní oblast, ve které našla několik variant, které se navzájem nevylučují a mohou tak být zavedeny současně. Jedná se o:

- Zvýšení příjmů z pronájmu obecních bytů
- Zvýšení příjmů z daně z nemovitostí
- Zvýšení subjektů vodovodní sítě a navýšení ceny vodného

V každém předloženém návrhu se opatření dotknou každého obyvatele obce, nicméně návrhy byly kalkulovány tak, aby jejich výdaje byly navýšeny jen mírně. Celkové náklady běžného obyvatele či podnikatelského subjektu navíc stále ještě nebudou po zavedení uvedených návrhů svojí výší zcela odpovídat místnímu průměru a výhodnost jak pro případné investory, tak pro nové zájemce o trvalý pobyt v obci tak zůstane zachována.

Otázka jak by tato opatření skutečně ovlivnila příliv či dokonce odliv obyvatel a podnikatelů, nelze s jednoznačným závěrem zodpovědět. Dle mého názoru ovšem tohoto ovlivnění dané návrhy schopné nejsou. Navíc věřím, že příliv nových subjektů by naopak mohl narůst a naroste nejen zlepšením kvality v důsledku nových chystaných projektů, ale také v důsledku zvýšení příjmů výše uvedenými opatřeními.

Pevně tedy po konzultacích se zastupiteli a starostou obce věřím, že daná opatření budou v budoucnosti nejen zavedena (či zavedena v určité upravené podobě), ale především, že pomohou zlepšit kvalitu obce a zejména života jejich obyvatel. To je totiž dle mého názoru hlavní poslání každé obce.

„Proto jest obec, jest společnost, aby, co jednotlivý sám dovésti nemůže, spojené síly dokázaly.“⁴³

Karel Havlíček Borovský, Pražské noviny. Havlíčkovu pojetí obce a občanství.

⁴³ UDÁLOSTI. *Prázdninové vyprávění o Karlu Havlíčkovi IV.* [online]. [cit. 2010-05-12]. Dostupné z: < <http://bohumildolezal.lidovky.cz/texty/rs1102.html> >

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

- [1] ČERVENKA, M. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978 – 80 – 87212 – 11 – 0.
- [2] JANOŠÍKOVÁ, P., MRKÝVKA, P. a TOMAŽIČ, I. *Finanční a daňové právo*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 525 s. ISBN 978-80-7380-155-7.
- [3] KALA V., PŘIKRYL, J. a VRANÝ, J. *Správa & samospráva*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1992. 112 s. ISBN 80-7357-052-1.
- [4] PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978 – 80 – 210 – 4511 – 8.
- [5] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [6] PRŮCHA, P. *Správní právo*. 2. vydání. Brno: Doplněk, 2007. 421 s. ISBN 978 – 80 – 7239 – 207 – 0.

Zákony

- [7] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [8] Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Zákon č. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- [12] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

[14] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Informace poskytované obecním rozpočtem.*

[online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z:

< <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6204863&hledej=z%E1v%ECry> >

[16] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin.*

[online]. [cit. 2010-04-30]. Dostupné z:

<<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456&hledej=p%F8%EDjmy+obc%ED>>

[17] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Výdaje obcí – porovnání vývoje a struktury obecních výdajů.* [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z:

<<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6346154&hledej=struktura+p%F8%EDjm%F9>>

[18] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hodnocení dluhové služby.* [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z:

<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6160546&hledej=dluhov%E1+slu%9Eba>

[19] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí.* [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupné z:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_monitoring_hospodareni_obci.html>

[20] REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Projekty EU.* [online]. [cit. 2010-03-21]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/index.php?pid=510&id_p=40362&kraj=1&language=cz>

[21] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO. *CHKO Broumovsko.* [online]. [cit. 2010-02-28]. Dostupné z: < <http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz> >

[22] UDÁLOSTI. *Prázdninové vyprávění o Karlu Havlíčkovi IV.* [online].

[cit. 2010-05-12]. Dostupné z: < <http://bohumildolezal.lidovky.cz/texty/rs1102.html> >

[23] VDB. *Veřejná databáze ČSÚ.* [online]. [cit. 2010-03-21]. Dostupné z:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&pro_4382338=573914#p ozn3>

[24] VÝZKUM A VÝVOJ MMR. *Vyhodnocování prahových investic v rámci strategického plánování rozvoje obce.* [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z:

Materiály obce Božanov

[25] Provozní řád obecního vodovodu

[26] Výkaz FIN 2 – 12 M - výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí za rok 2006

[27] Výkaz FIN 2 – 12 M - výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí za rok 2007

[28] Výkaz FIN 2 – 12 M - výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí za rok 2008

[29] Výkaz FIN 2 – 12 M - výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí za rok 2009

[30] Účetní rozvaha obce Božanov za rok 2006

[31] Účetní rozvaha obce Božanov za rok 2007

[32] Účetní rozvaha obce Božanov za rok 2008

[33] Účetní rozvaha obce Božanov za rok 2009

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT

Tabulky

TABULKA 1. VELIKOSTNÍ STRUKTURA OBCÍ V ČR	13
TABULKA 2. POČET ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE	17
TABULKA 3. ROZLOŽENÍ PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ V OBCI BOŽANOV	27
TABULKA 4. SKUTEČNÉ PŘÍJMY A VÝDAJE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč).....	31
TABULKA 5. STRUKTURA VÝVOJE CELKOVÝCH PŘÍJMŮ V LETECH 2006 – 2009 (v Kč).....	34
TABULKA 6. VÝVOJ DRUHOVÉ STRUKTURY PŘÍJMŮ V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	35
TABULKA 7. STRUKTURA DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ OBCE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč).....	37
TABULKA 8. STRUKTURA NEDAŇOVÝCH PŘÍJMŮ OBCE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč).....	39
TABULKA 9. STRUKTURA KAPITÁLOVÝCH PŘÍJMŮ OBCE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	40
TABULKA 10. STRUKTURA PŘIJATÝCH DOTACÍ OBCE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	41
TABULKA 11. SKUTEČNÉ VÝDAJE V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	43
TABULKA 12. VÝVOJ DRUHOVÉ STRUKTURY VÝDAJŮ V LETECH 2006 – 2009	44
TABULKA 13. STRUKTURA BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	46
TABULKA 14. STRUKTURA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ V LETECH 2006 – 2009 (v Kč)	48
TABULKA 15. SOUSTAVA VYBRANÝCH INFORMATIVNÍCH A MONITORUJÍCÍCH UKAZATELŮ (v tis. Kč)	51
TABULKA 16. VÝVOJ PŘÍJMŮ ZA VODNÉ V LETECH 2006 – 2007 (v Kč).....	54
TABULKA 17. PŘEDPOKLÁDANÉ PŘÍJMY DO OBECNÍHO ROZPOČTU JEDNOTLIVÝCH PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ (v Kč).....	55
TABULKA 18. PŘEDPOKLÁDANÉ ROČNÍ PŘÍJMY DO OBECNÍHO ROZPOČTU PŘI ZVÝŠENÍ CEN VARIABILNÍ SLOŽKY VODNÉHO (v Kč)	56
TABULKA 19. PŘEDPOKLÁDANÉ PŘÍJMY DO OBECNÍHO ROZPOČTU PŘI ROZŠÍŘENÍ VODOVODNÍ SÍTĚ A ZVÝŠENÍ CENY VODNÉHO	57
TABULKA 20. PŘEDPOKLÁDANÉ ROČNÍ PŘÍJMY DO OBECNÍHO ROZPOČTU V ZÁVISLOSTI NA STANOVENÉM MÍSTNÍM KOEFICIENTU	59
TABULKA 21. VÝVOJ PŘÍJMŮ Z PRONÁJMU ZA OBDOBÍ 2006 – 2009 (v Kč).....	61
TABULKA 22. PŘEHLED NAVRHOVANÉHO ZVÝŠENÍ NÁJEMNÉHO ZA 1 m ² (v Kč)	62
TABULKA 23. PŘEDPOKLÁDANÉ NAVÝŠENÍ PŘÍJMŮ OBECNÍHO ROZPOČTU PROSTŘEDNICTVÍM JEDNOTLIVÝCH NÁVRHŮ (v Kč)	63

Grafy

GRAF 1. STRUKTURA POČTU OBYVATEL ZA OBDOBÍ 1999 – 2009	25
GRAF 2. VÝVOJ SKUTEČNÝCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ (V KČ)	33
GRAF 3. STRUKTURA CELKOVÝCH PŘÍJMŮ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ (V KČ).....	34
GRAF 4. POROVNÁNÍ SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU, ROZPOČTU PO ZMĚNÁCH A SKUTEČNÉHO ROZPOČTU (V KČ)	44

Schémata

SCHÉMA 1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA OBCE BOŽANOV	28
--	----